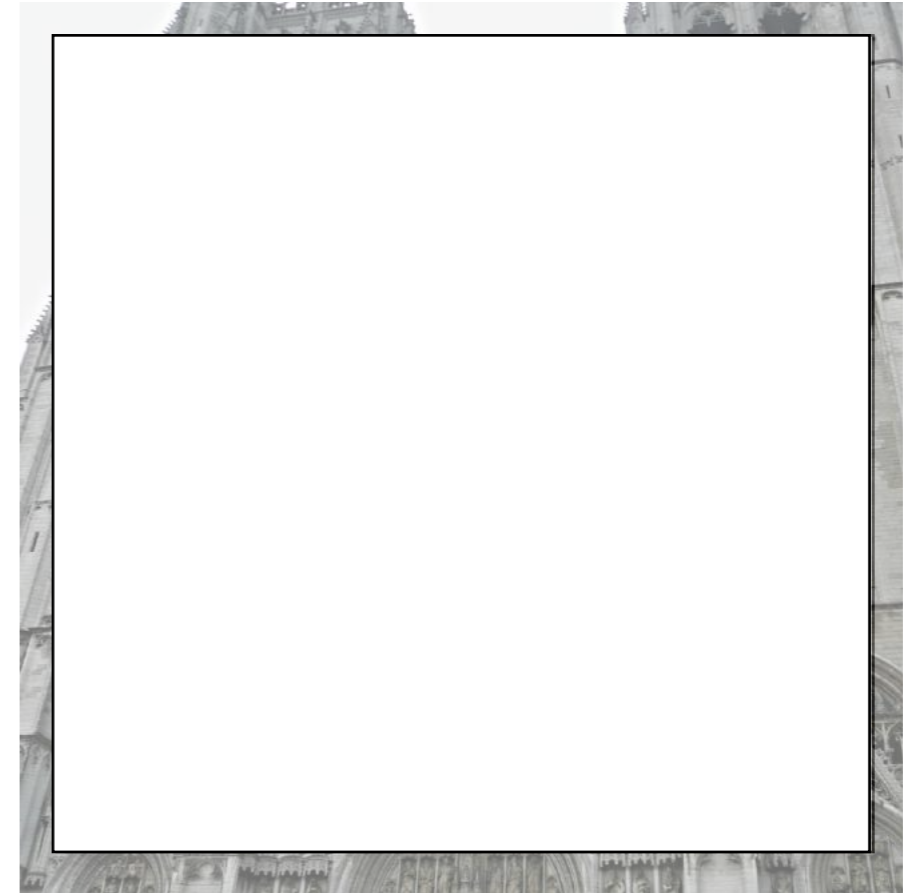

POZEN

SJOERD GOIJARTS

POZEN
SJOERD GOIJARTS

GOUTHOVEN

DORPSHART, TE OUD-IJSSELMONDE

Onderzoeksboek/
logboek

Studio: Pozen

Zesde Semester Juni - 2020

Docenten: Tim Peeters (Spangen.)
Thomas van den Berghe (KCAP), Stef Bogaerds
(Ziegler Branderhorst), Paul Swagerman (ZUS)

POZEN

SJOERD GOIJARTS

GOUTHOVEN

DORPSHART, TE OUD-IJSSELMONDE

INTRODUCTIE

In het semester Studio Pozen heb ik geprobeerd het dorp Oud-IJsselmonde zijn karakteristieke dorpskern terug te geven en deze te bewaren voor het nageslacht.

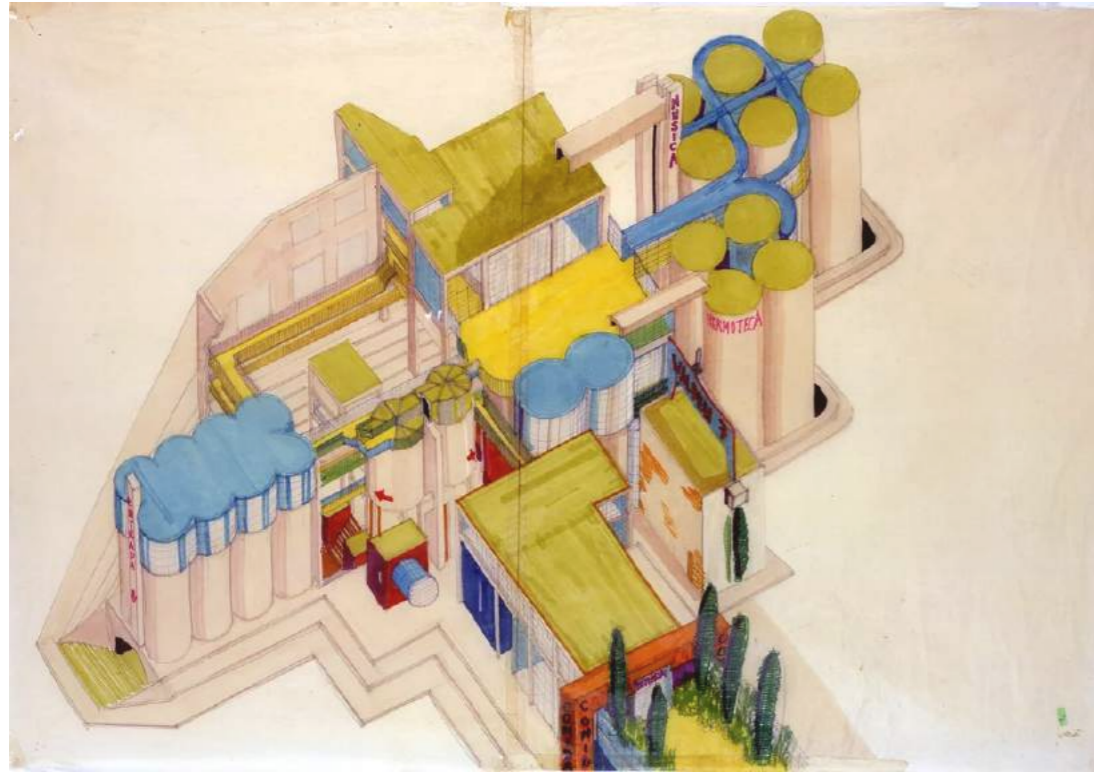
Het project vormt zich rond de Adriaen Janszkerk, deze oude kerk is rond 1447 gebouwd en vertegenwoordigd tegenwoordig het laatste stukje van de oude dorpskern van Oud-IJsselmonde. Het dorp wordt gedomineerd door de infrastructuur van de Brienoordbrug, die het dorp letterlijk fysiek en mentaal door midden heeft gesneden.

Oud-IJsselmonde verdient een nieuw dorpshart, door de jaren heen heeft IJsselmonde veel veranderingen ondergaan en zijn essentiële functies verloren gegaan. Dit is eeuwig zonde want de eigenheid van IJsselmonde is verloren gegaan en is nu niet meer dan een verlengde van de gemeente Rotterdam. Dit nieuwe 'dorpshart' moet bestendig zijn tegen veranderingen in de toekomst en de bewoners weer samenbrengen.

Ik heb aan dit project gewerkt aan de hand van mijn overkoepelende thema 'Gelaagdheid' die weer is onderverdeeld in drie subthema's: De Gevel, de Compositie en de Functie. Deze thema's geven/leveren op hun eigen manier een bijdrage aan het teruggeven en beschermen van het dorpshart van Oud-IJsselmonde

POZEN

SJOERD GOIJARTS

Concept schets, La Fabrica van Ricardo Bofill

LA FABRICA RICARDO BOFILL	10
STADBLOK KEULEN	24
KERK GEMEENSCHAP HET PLAN	54
OUD-IJSSELMONDE	64
ADRIAEN JANSZKERK	74
ANALYSE DORPSKERN	82
ELEMENTEN STUDIE	88

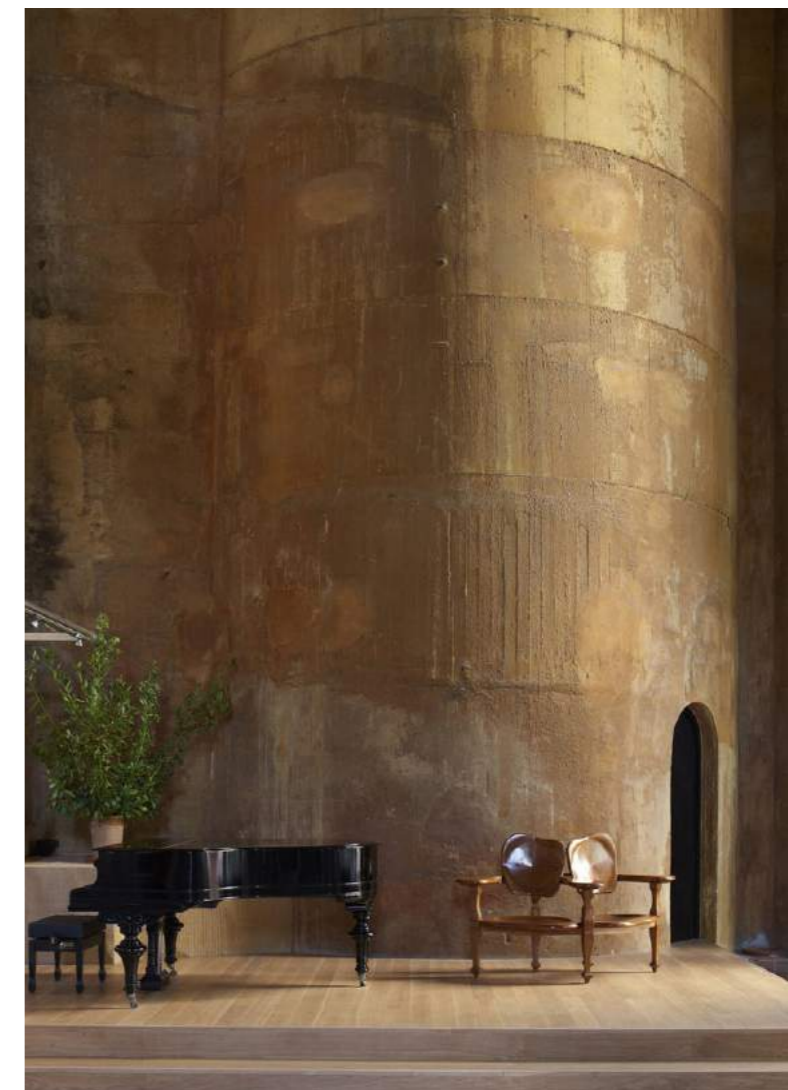
La Fabrica | Ricardo Bofill

Sant Just Desvern, Barcelona, Spanje
Oorspronkelijk gebouwd in 1915
Gerenoveerd - verbouwd in 1975

Een van de verre buitenwijken van Barcelona herbergt de gerenoveerde cementfabriek "La Fábrica". Van vervuilende industriële nederzetting tot ongeëvenaard ideeën laboratorium en woonhuis, vertegenwoordigt het gebouw het manifest van RBTA, Ricardo Bofill's architectuur bureau. De eerste ontmoeting van onze oprichter Ricardo Bofill Levi met de cementfabriek vond plaats in 1973. Rijdend naar de westelijke buitenwijken van Barcelona bevatte het landschap in Sant Just Desvern blokken beton, enorme silo's en schoorstenen die rook uitademden.

Het industriële complex van 31.000 vierkante meter, dat toen nog steeds actief was, zou een maand na dat bezoek worden ontmanteld. Voor de architect was het de uitgelezen kans om aan zijn verlangen naar ruimte te voldoen. Door voor die vervallen fabriek te kopen, kon hij het een tweede leven geven. Het menselijk oog kan objecten en vormen ook buiten het blikveld vastleggen.

De cementfabriek verscheen als een relikwie, bestemd om te verdwijnen met zijn oorspronkelijke doel, zoals bedacht tijdens de vroege industrialisatie van Catalonië in de jaren 1920. In plaats daarvan maakte het project een brug tussen twee werelden: de vervagende productie maatschappij en de binnenkomende post-materiële samenleving.

Het Contrast & De Compositie

RBTA

Ricardo Bofill Taller de Arquitectura

In haar huidige doeleinden erft en beschermt La Fábrica de creatieve kracht die de moderne periferie in westerse landen heeft gevormd. Hieraan voegt hij de gevoeligheid toe voor veranderende behoeften in de samenleving en uit het centrum verwijderde culturen. Voor de architect is het een bevoorrecht standpunt. Kijkend door het betonnen geraamte van het enorme complex, was het mogelijk om verder te kijken dan de aangewezen functie van de cementfabriek en zijn nieuwe leven onder de naam La Fábrica naar buiten te treden.

“Functionaliteit afwijzen, schoonheid onthullen”

De industriële nederzetting bestond oorspronkelijk uit 30 monumentale silo's, vier kilometer over een web van ondergrondse tunnels en verschillende grote ruimtes gewijd aan het hosten van machines. Na een zorgvuldig selectie van de te behouden delen, werden dynamiet en een sloophamers gebruikt om de bestaande structuur te vormen. De 8 overgebleven silo's werden gelegegd van cement en puin. Deze eerste fase van herontwikkeling nam meer dan anderhalf jaar in beslag, maar begon de schoonheid te onthullen die verborgen was in de fabriek. De architect was de beeldhouwer en de fabriek zijn blok marmer.

Het begin
Het vervolg

De beeldhouwer, De perfectionist, Ricardo Bofill

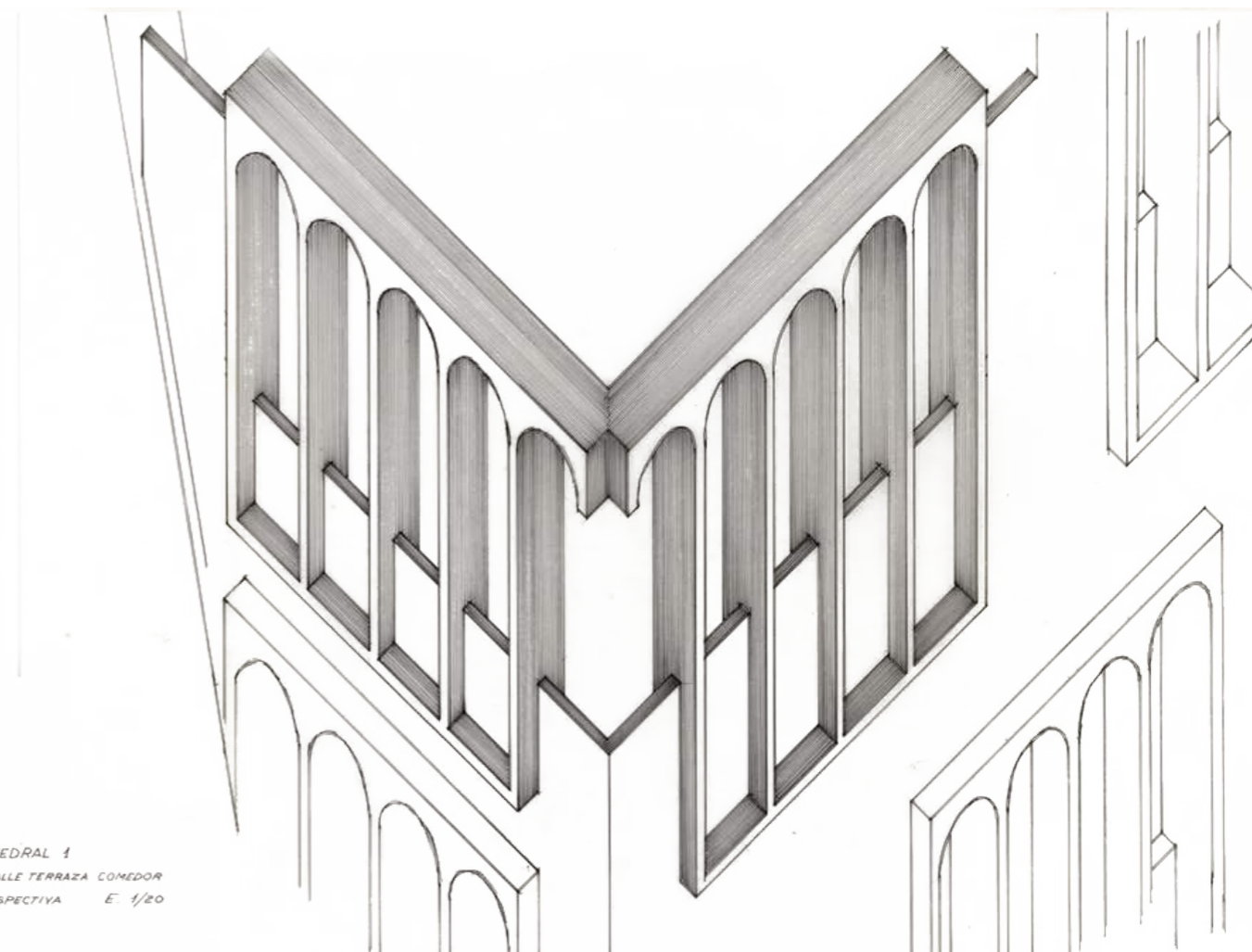
Behouden van het essentiële en
Schrappen van het onnodige

Industriële Renovatie

Gevel, Interieur & Design

Ten eerste werd de afbrokkelende structuur met chirurgische precisie teruggebracht, waarbij opmerkelijke kenmerken zoals de silo's werden behouden en nieuwe ruimtes werden gedefinieerd met het resterende weefsel van de structuur. Het interieur van de fabriek werd opnieuw vormgegeven om enorm indrukwekkende kamers te creëren. De grote fabriekshal, met zijn tien meter hoge plafonds en silo's die eruitzien als omgekeerde raketten, staat toepasselijk bekend als de kathedraal en herbergt nu de belangrijkste vergaderruimte en tentoonstellingsruimte van de architectonische praktijk van Ricardo Bofill. De rest van het kantoor beslaat een van de silo's, de ongerepte witte vloeren en muren in schril contrast met de ruwe texturen en industriële details van de buitenkant. Het huis van de architect bevindt zich in een andere vleugel van het gebouw, gedomineerd door een spelonkachtige woonkamer met dubbele hoogte, de ruimte slim verzacht met lage verlichting en het gebruik van witte meubels en plafondhoge gordijnen. De site is uitgebreid bedekt met groen. Er zijn onberispelijk verzorgde gazons op de daken en tropische planten in het omringende landschap, waardoor een enigszins surrealistisch beeld ontstaat van een retro-futuristisch kasteel in puin.

Dit is een werkelijk opmerkelijk gebouw, een adembenemend ambitieus liefdeswerk dat op zijn beurt brutalistisch, surrealistisch en poëtisch is.

CATEDRAL 1
DETALLE TERRAZA COMEDOR
PERSPECTIVA E. 1/20

Vormgevende Architectuur

De Absolute Vorm - Schoonheid

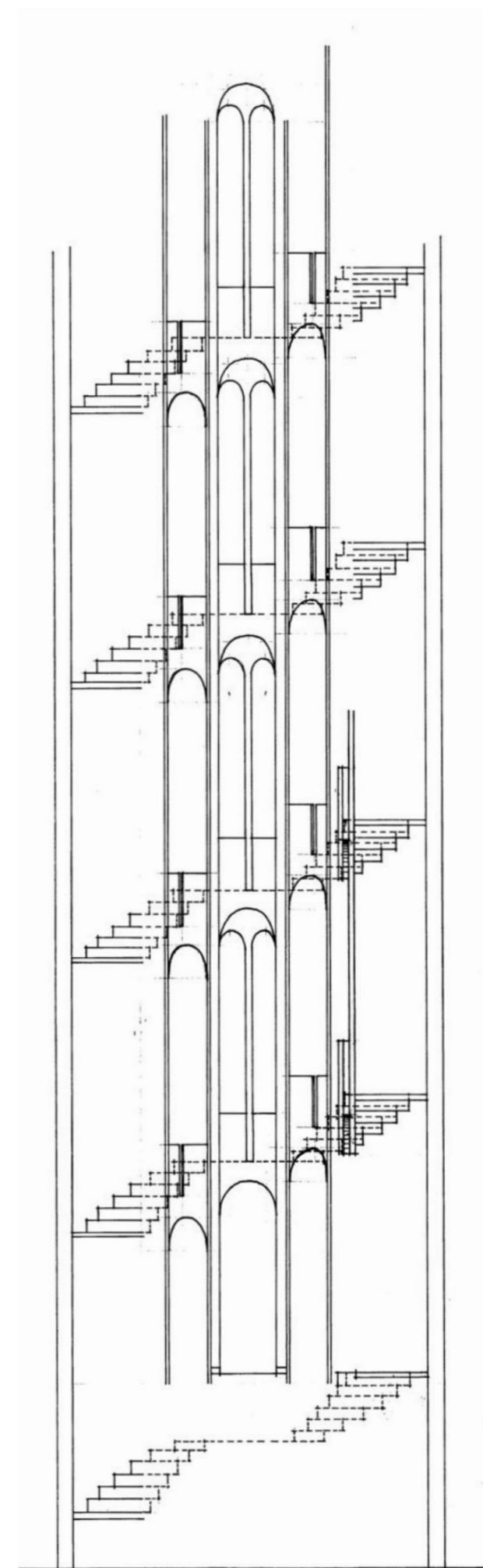
Opzoek naar de absolute vorm. Ricardo Bofill had een leeg canvas, een leeg geraamte met een ziel maar geen kwaliteit om in te kunnen leven. De toevoeging moest een laag zijn die het beste van de fabriek naar voren bracht, maar zonder zijn eigen identiteit aan te passen. Het is een klassieke vorm, die je kan beschrijven als het begin van de architectuur. De boog, die een overspanning creëerde maar ook een ruimte. Het is iets waar de moderne architect zich mee kan verinnigen maar was ook laat zien hoe goed en geschikt de vorm is voor deze gebruiksvorm.

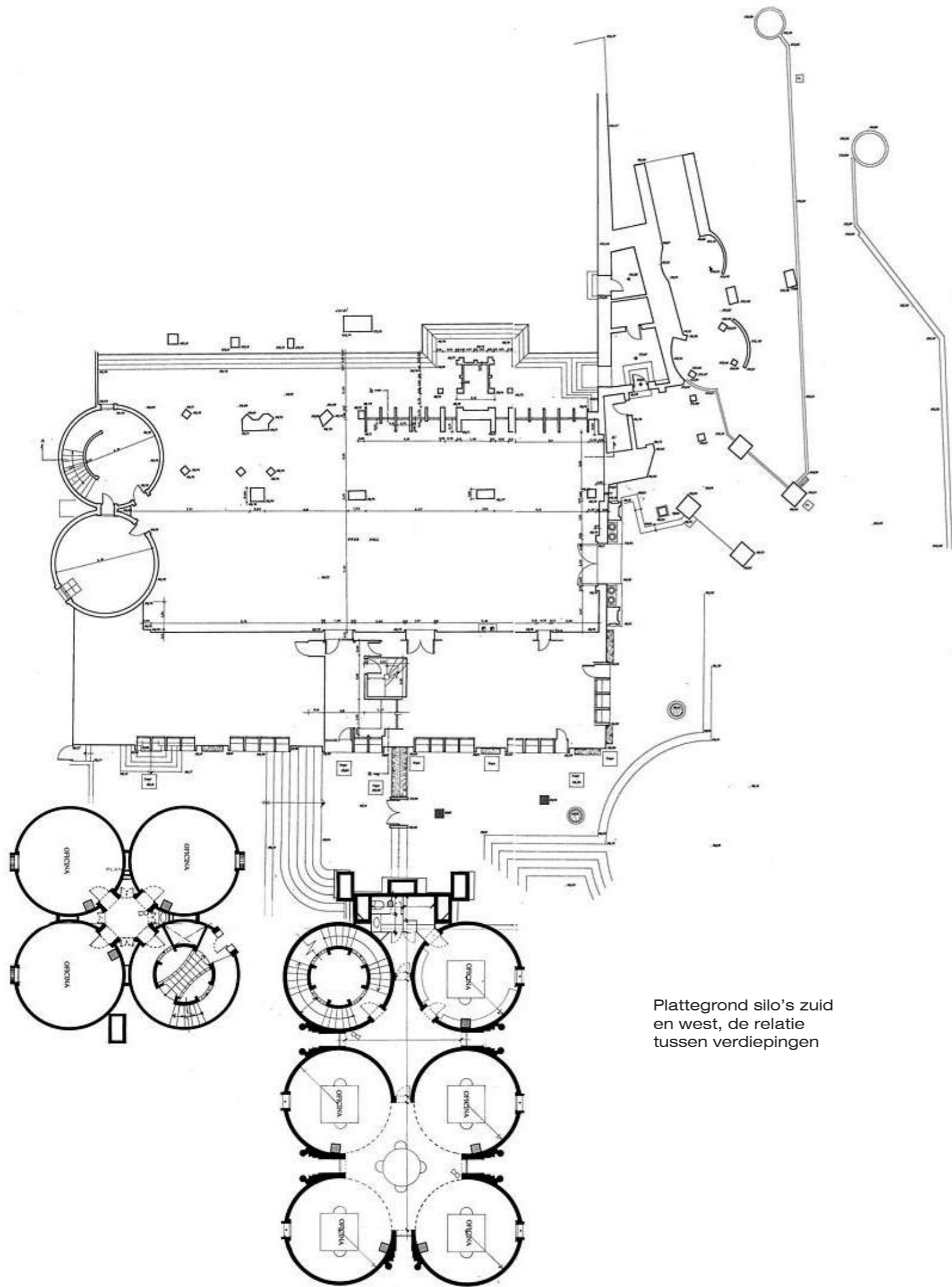
Het is een surrealistische laag over de prachtige bestaande fabrieks structuur. Boven op deze toevoeging is nog een eigen creëerde vegetatie laag. Hierdoor komt het allemaal bij elkaar. De rust in de ruimtes, de vernielde structuur en de zachtheid en overwoekerheid van de natuur. Het komt allemaal bij elkaar, maar je kan de lagen ook afzonderlijk van elkaar zien waardoor het zo'n goed gelukt project is.

De basis
Vorm

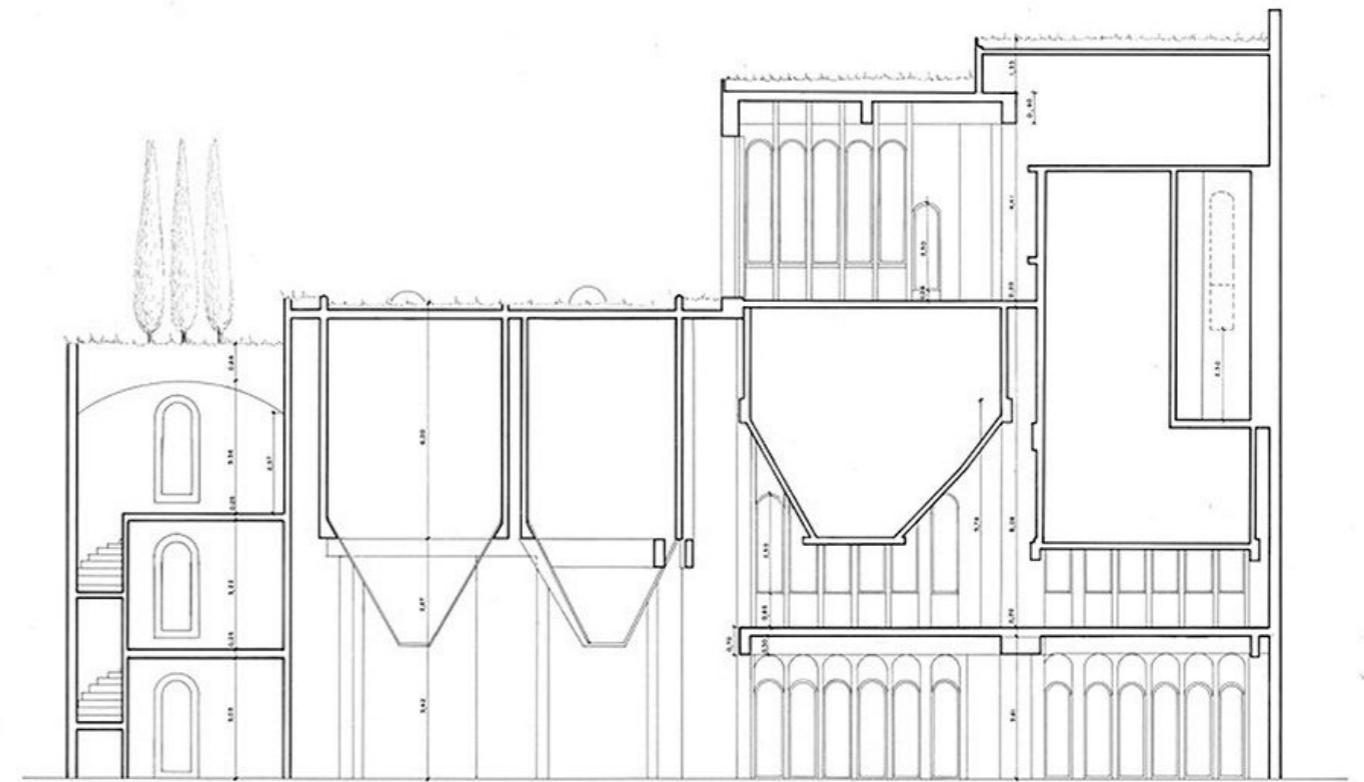

Thema
Gelaagdheid
Gevel

Plattegrond silo's zuid en west, de relatie tussen verdiepingen

Het tot stand komen

De tegenstellingen en de ambiguïteit van het complex duiden inherent op een wedergeboorte. Ze dicteerden het doel niet meer. Het proces dat Ricardo Bofill begon, was voornamelijk een theoretische heroverweging van de relatie tussen ruimte en functie. Het gebruik past inderdaad in de ruimte. Door de oorspronkelijke functionalistische benadering van de structuur als cementfabriek af te wijzen, ontrafelde La Fábrica nu zijn allure. Vanuit een vervallen industriële nederzetting kon de bekwame architect op een gelijkwaardige manier een plek creëren waar werk en leven zichzelf vervullen in een deugdzaam continuüm.

Bron vermelding:

Grotendeels tekst en afbeeldingen:

<https://www.designboom.com/architecture/ricardobofill-la-fabrica-barcelona-spain-02-25-2017/>

Tekst:

<https://ricardobofill.com/la-fabrica/read/>

Afbeeldingen:

<https://www.archdaily.com/294077/the-factory-ricardo-bofill>

Stadsblok, Keulen | O.M. Ungers

Altstadt-Nord, Keulen, Duitsland
Oswald Mathias Ungers
1172-2001

In de oorlog van 1939 tot 1945 werd de kerk verschillende keren door bommen getroffen en brandde uit. Na de laatste zware bomaanslag op het centrum van Keulen op 2 maart 1945 was de kerk slechts een ruïne. Alleen de buitenmuren en een deel van de toren bleven over. Op 2 maart 1945, werd de laatste parochiebeheerder van St. Alban, Dr. Karl Koch begraven onder puin en zijn lichaam werd pas een jaar later gevonden.

Maar het grote aantal kerken in het stadscentrum, die ook zwaar beschadigd waren, was de wederopbouw van St. Alban de moeite waard? Op dat moment werd het geweigerd. Hoe u vandaag zou beslissen, is een andere zaak.

De stad Keulen was zeer geïnteresseerd in het verwerven van het perceel van de parochie St. Alban om het te betrekken bij de ontwikkeling van de Gürzenich.

Het aartsbisdom stond op haar beurt klaar om het ontvolkte parochiegebied St. Alban over de naburige parochies te verdelen. Na lange onderhandelingen werd op 12 juli 1954 een contract gesloten tussen de parochie St. Alban en de stad Keulen, volgens het welk het eigendom van de parochie werden geruild voor andere eigendommen van de stad.

De stad Keulen verbindt zich ertoe de toren van de kerk te restaureren en de voormalige St. Konrad von Parzham-kapel ter beschikking te stellen van het aartsbisdom. De stad heeft zich er ook toe verbonden 'het kerkterrein over te nemen, om een gedenkteken te ontwerpen en het altijd en uitsluitend zo te gebruiken dat het karakter van de plek wordt verleend en elke ontwijding wordt voorkomen.

Introductie
Analyse

Het verlies van de oude Sint Albanuskerk

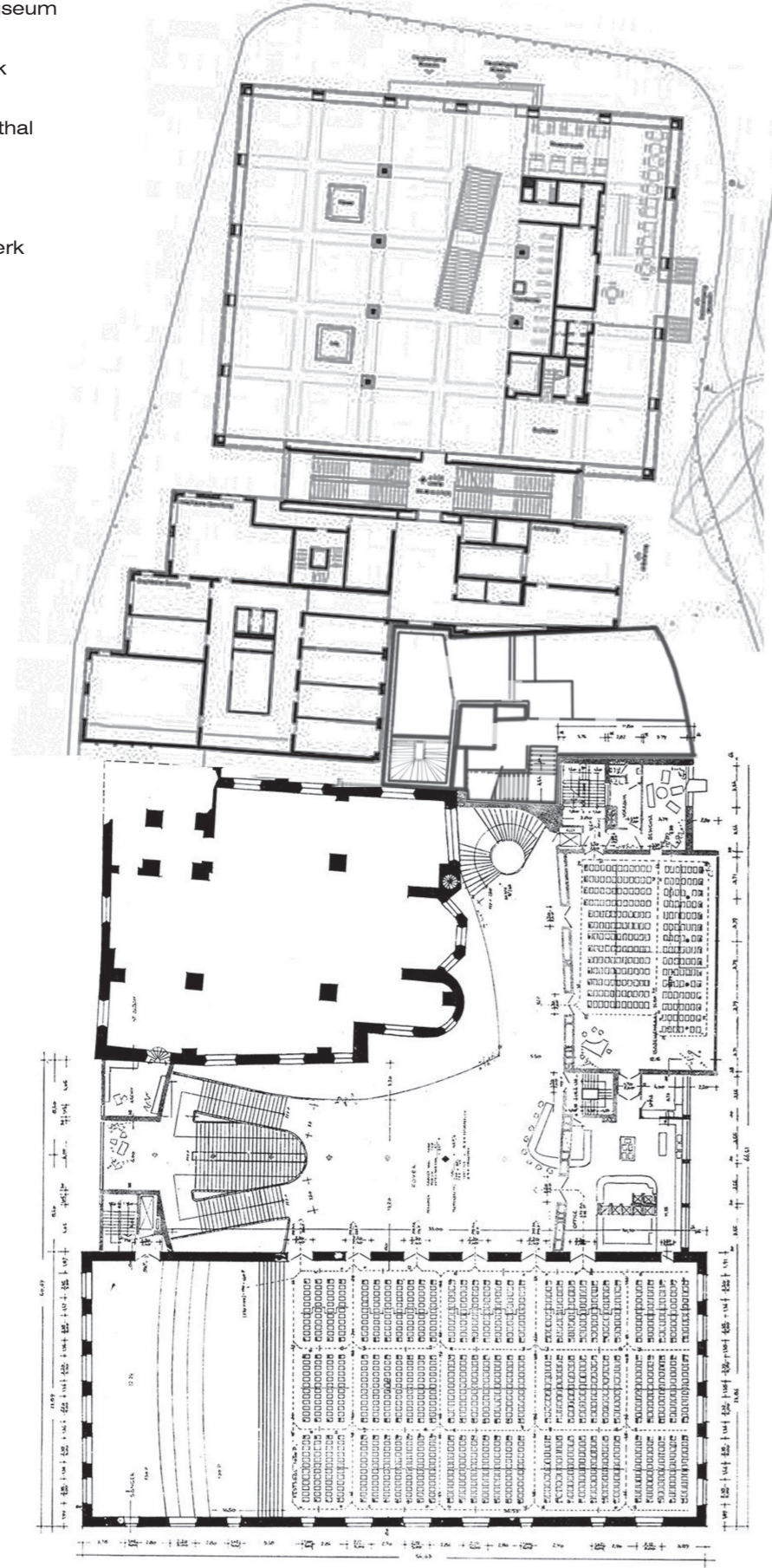

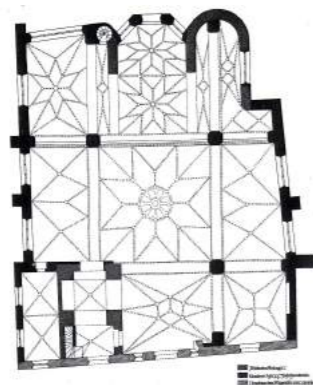
Verwoesting van het vooraf gaande | Dom van Keulen

Compositie stadsblok | 1172-2001

Duitsland, Keulen

- 1 Wallraf-Richartz-Museum
2000 - 2001
- 2 Appartementen blok
1993 - 1993
- 3 Gürzenich welkomsthal
1951 - 1955
- 4 Gürzenich
1441 - 1447
- 5 Oud Sint-Albanus kerk
1172 - 1896

Oude Sint-
Albanuskerk

Oude Sint-Albanuskerk

Open Hart, Gezamenlijk Hart, Centraal Hart, Verloren Hart

Aan de voorwaarden van het aartsbisdom werd in volledige overeenstemming met de stad Keulen voldaan en zo werden de ruïnes van St. Alban een gedenkteken voor de doden van de Wereldoorlog en het nazi-regime.

De ruïnes van de kerk werden opgenomen in de wederopbouw van de Guerzenich: de oostelijke en zuidelijke buitenmuren van de kerk werden de binnenmuren van de trap en de foyer van de Guerzenich.

In dit verband is het vermeldenswaard dat het idee om de kerkrüines van St. Alban en Guerzenich te combineren afkomstig was van Hans Schilling, die toen werkte in het atelier van de architect Karl Band, die verantwoordelijk was voor de wederopbouw van Guerzenich.

Als zelfstandig werkende architect zou Hans Schilling de opdracht hebben gekregen om de nieuwe St. Albanuskerk in de stadstuin te plannen en te bouwen.

SINT-ALBANUSKERK

Het Oude & Het Nieuwe

Na zeven jaar renovatie schijnt Oude Sint- Albanuskerk nu in een nieuw licht. Naast het renoveren van de gevel, het beveiligen van de Frankische graven onder de vloer en wat ander werk, zijn de ruïnes van de oorlog nu van buitenaf te zien. Het monument is bewust open en heeft geen dak. De renovatie kostte in totaal 1,5 miljoen euro en werd actief ondersteund door de Imhoff Foundation.

In een bewegende stad is de Oude Sint- Albanuskerk een rustplek, een plaats van herinnering, een plaats van rouw, een plaats van hereniging, een kans om toegang te krijgen tot de ziel.

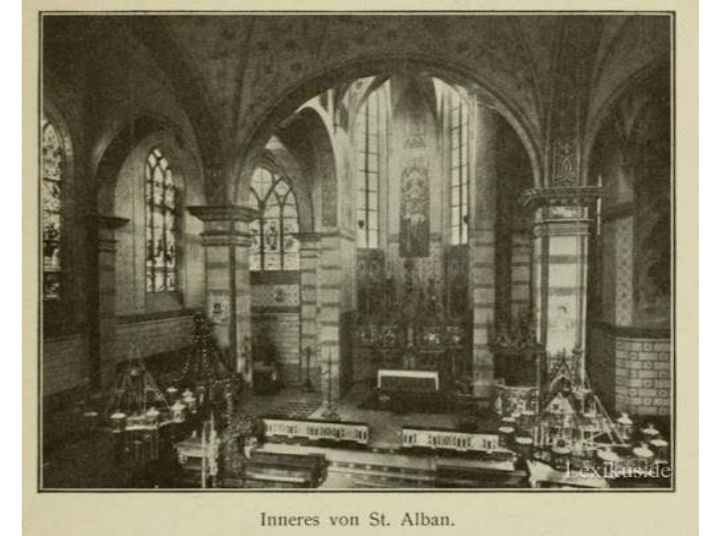
Het centrale kunstwerk bij het monument zijn de 'rouwende ouders', een kopie van de sculpturen gemaakt door Käthe Kollwitz. Het origineel ligt op de militaire begraafplaats in Vladslo-Praetbos in België, waar de zoon van Kollwitz tijdens de Eerste Wereldoorlog werd begraven. In 1953 maakten de studenten van Ewald Mataré, Joseph Beuys en Erwin Heerich, de kopieën.

De kerk is na het besluit verhuist en is in de jaren 1958-1959 naar het ontwerp van Hans Schilling gebouwd. De nieuwe kerk is buiten het centrum van de stad gebouwd en heeft een jaren 60 uiterlijk met een gesloten bakstenen gevel. In het interieur zijn onderdelen gebruikt uit de oude Albanus kerk en daarom is de ziel van de kerk meegegaan naar de nieuwe locatie.

Oude Sint-
Albanuskerk

Stadsblok Sint-Albanuskerk | 1763

De ziel van de Sint-Albanuskerk

Door de jaren heen is de kerk veranderd, maar de ziel is altijd gebleven. Bovenin zie je de kerk in zijn voormalige glorie, na het bombardement is de kerk leeg gehaald in schoon gemaakt. De kerk gemeenschap zelf heeft in de jaren zestig het voor elkaar gekregen om een nieuw Albanus kerk op te richten in een buitenwijk van Keulen. In deze kerk zijn alle bewaarde ornamenten te vinden en zo is de ziel niet verloren gegaan.

De Gürzenich hallen

Handel, Warenhuis, Festivalzaal, Concerten,
Congressen & Centrum Carnaval

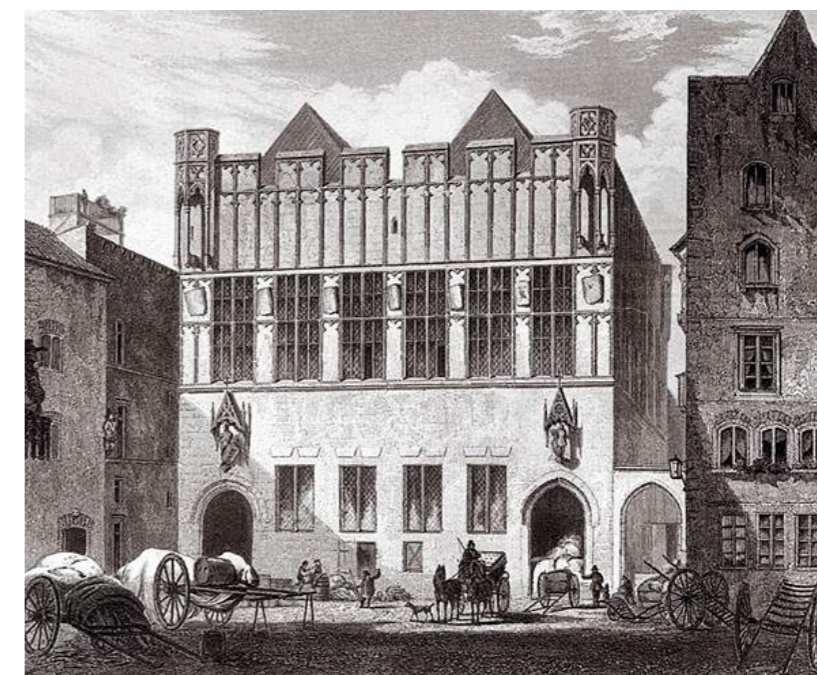
De Gürzenich werd gebouwd na aankoop en afbraak van onroerend goed in de jaren 1441 tot ca. 1444. Het herenhuis van de heren van het kasteel van Gürzenich, afkomstig uit het gebied bij Düren, was er al in de 12e eeuw. Ten laatste sinds 1447 was de Gürzenich het centrum van de langeafstandshandel in Keulen en het mooiste onder de warenhuizen in Keulen. Terwijl de bovenste verdieping ook feestelijke en representatieve evenementen organiseerde, was de eerste verdieping gereserveerd voor de opslag van goederen. Specerijen, koloniale goederen, voedsel zoals ham, spek en kaas, oliën, talk, zeep, kleurstoffen en tannines, huiden, leer, zijde, katoen en een deel van de vlas- en linnengoederen werden hier opgeslagen en verhandeld. De Gürzenich was ook het ijzeren warenhuis van Keulen, hoewel het staafijzer direct aan de Rijn werd opgeslagen en verhandeld.

Zowel de hoofdverdiepingen als de grote zolder werden gebruikt om goederen op te slaan. Voor speciale gelegenheden werd de lege bovenverdieping voorbereid voor feesten en representatieve doeleinden. In de 15e eeuw omvatte dit bezoeken aan de keizer, banketten na de burgemeestersverkiezingen, een keizerlijke hofdag en 1505 een Reichstag.

De Gürzenich
Hallen

Toevoeging van de lift aan
de Gürzenichstrasse
1996-1997

Gürzenich
1773

De Gürzenich hallen

Geschiedenis, Structuur & Carnaval

De Gürzenich werd gebouwd na aankoop en afbraak van onroerend goed in de jaren 1441 tot ca. 1444. Het herenhuis van de heren van het kasteel van Gürzenich, afkomstig uit het gebied bij Düren, was er al in de 12e eeuw. Ten laatste sinds 1447 was de Gürzenich het centrum van de langeafstandshandel in Keulen en het mooiste onder de warenhuizen in Keulen. Terwijl de bovenste verdieping ook feestelijke en representatieve evenementen organiseerde, was de eerste verdieping gereserveerd voor de opslag van goederen. Specerijen, koloniale goederen, voedsel zoals ham, spek en kaas, oliën, talk, zeep, kleurstoffen en tannines, huiden, leer, zijde, katoen en een deel van de vlas- en linnengoederen werden hier opgeslagen en verhandeld. De Gürzenich was ook het ijzeren warenhuis van Keulen, hoewel het staafijzer direct aan de Rijn werd opgeslagen en verhandeld.

Zowel de hoofdverdiepingen als de grote zolder werden gebruikt om goederen op te slaan. Voor speciale gelegenheden werd de lege bovenverdieping voorbereid voor feesten en representatieve doeleinden. In de 15e eeuw omvatte dit bezoeken aan de keizer, banketten na de burgemeestersverkiezingen, een keizerlijke hofdag en 1505 een Reichstag.

De Gürzenich
Hallen

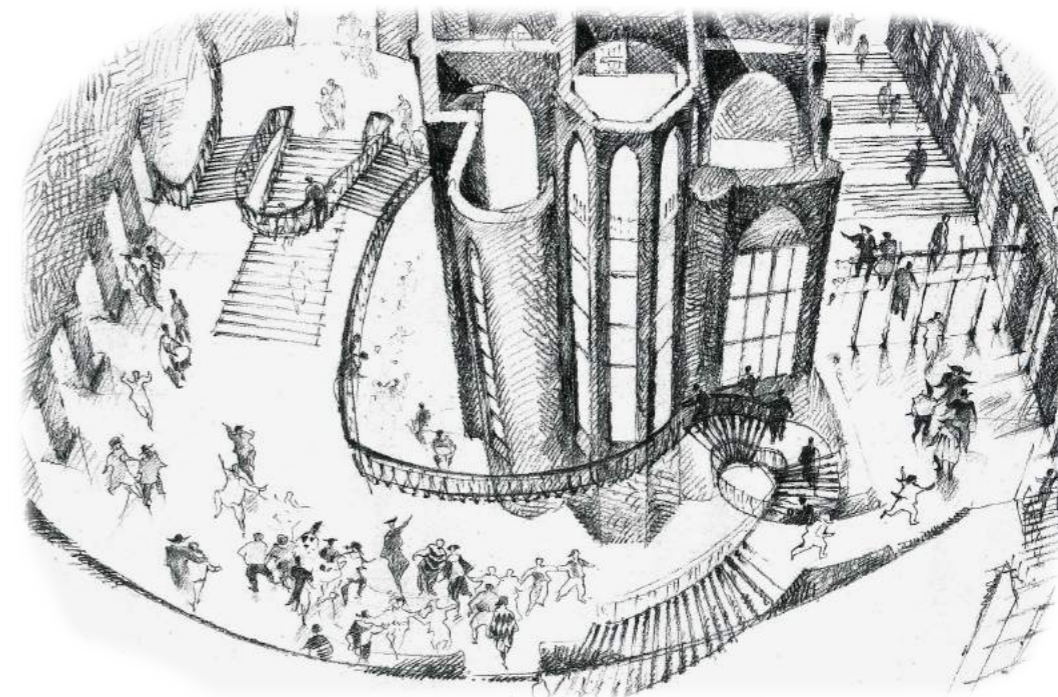

De Gürzenich Welkomsthal

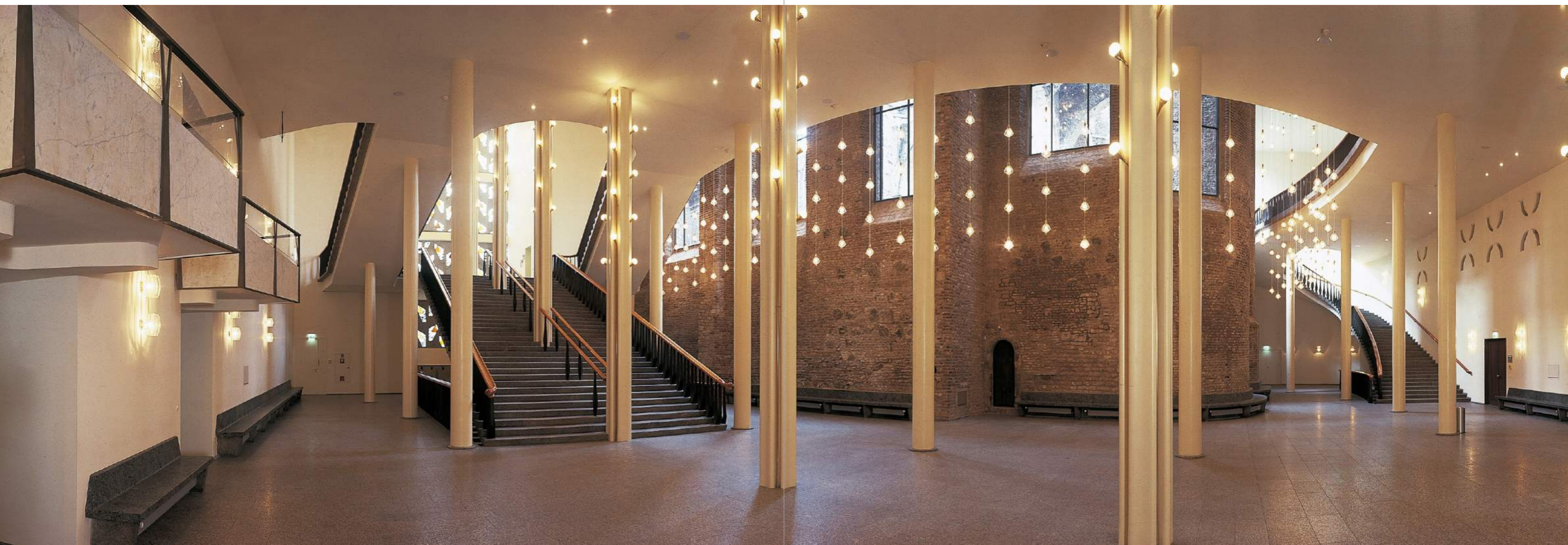
Architectuur, Materialisatie & Tijd
Rudolf Schwarz | 1952-1955

Na oorlogsschade bleven alleen de buitenmuren van de Gürzenich over. Door de wederopbouw in 1952-55, met inbegrip van de parochiekerk St. Alban, die volgens plannen van Rudolf Schwarz en Karl Band als ruïne werd bewaard, werd het gebouw met zijn voortreffelijke interieurontwerp een van de mooiste monumenten van de jaren 50 in Keulen. In 1996/97 werd het huis opnieuw gerenoveerd met de toevoeging van een volledig glazen lift aan de Gürzenichstrasse.

De Ruimte geeft een tijdsbesef weer en een realisatie van de plek. De materialisatie spreekt voor zich en geeft een beleving van contrast tussen de kerk en de welkomsthal. Vanaf de eerste verdieping van de hal kan je het kerkplein opkijken waarin je het gevoel van ruimte beter beleeft.

De Gürzenich
Welkomsthal

Wallraf-Richartz-Museum

Architectuur, Materialisatie & Tijd
O.M. Ungers

Met een grote kunstcollectie, met werken die dateren uit de middeleeuwen tot het impressionisme, Het nieuwe museum is een belangrijk stuk in de stedenbouwkundige planning. Het complex dicht een gat in het stadsblok dat bestond sinds de oorlog, terwijl de getrapte gevel van de administratie en opslagruimtes de schaal van de aangrenzendenruïnes van de Sint-Albankerk aanneemt. De tentoonstellings ruimtes zijn gehuisvest in een imposante kubusvormige bouwvolume.

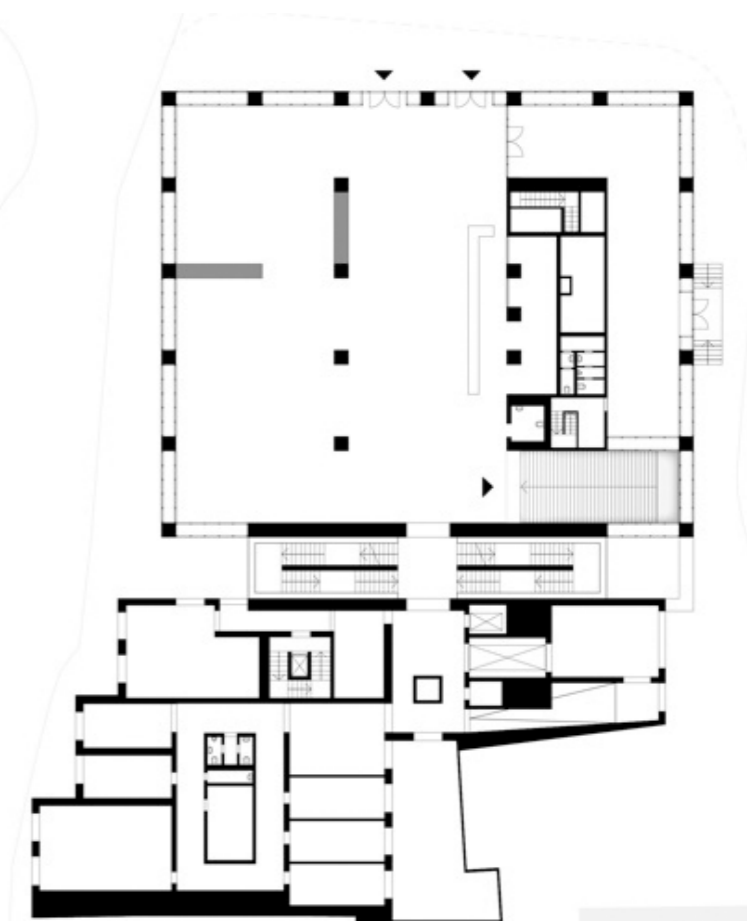
De gevel, bijna raamloos op de bovenste verdiepingen, wordt geleed door grote horizontale leisteen panelen, die de namen van kunstenaars dragen zijn, wiens werk in het museum te zien zijn. Binnen de strikte vierkant raster van kolommen, was het mogelijk om elk verdieping een andere indeling te creëren.

De indeling van de tentoonstellingsruimten werd beïnvloed door klassieke modellen. Elke verdieping is gewijd aan een andere periode en heeft een eigen periode. De verlichte binnenwelling zorgt voor niet-verblindende topverlichting, maar de donkere banden van het structurele raster is zeker te dominant kamers en ook voor bepaalde foto's.

Wallraf-
Richartz-
Museum

Wallraf-Richartz-Museum
Gevelbeeld & plattegrond
O.M. Ungers

Wallraf-Richartz-Museum

Architectuur, Materialisatie & Tijd
O.M. Ungers

Op 19 januari 2001 werd in Keulen het nieuwe Wallraf Richartz-Museum van Oswald Mathias Ungers officieel geopend. De Keulse architect had in mei 1996 de prijsvraag voor het project van 63 miljoen euro gewonnen. In de strakke, kubusvormige structuur in het oude stadscentrum ten zuiden van de Rathausplatz krijgt het museum 3.300 vierkante meter tentoonstellingsruimte voor permanente tentoonstellingen en nog eens 800 vierkante meter voor speciale tentoonstellingen.

Het verklaarde doel van het ontwerp was om zich te onderscheiden van het "traditionele galerietype van een museum" en ruimte te bieden voor presenteren, overbrengen en vormen, maar ook voor verzamelen, onderzoeken en conserveren. Naast de tentoonstellingszalen maken ook een café en een museumboekwinkel deel uit van het ruimteprogramma.

Ungers verdeelt de bouwconstructie met behulp van de strikte, orthogonale ruimtelagen die bekend zijn van zijn werk; een royaal ontworpen trapverbinding tussen het hoofdgebouw met de showrooms en het functionele deel van het museum vertegenwoordigt de meest uitgebreide ruimtelijke enscenering. Alle tentoonstellingsruimten worden verlicht door een kunstlichtplafond, sommige panoramische ramen bieden bezoekers uitzicht op de stad.

Ungers heeft een exclusieve materiaalkeuze gemaakt, zowel binnen als buiten: tufsteen en basalt voor de gevel, zwart graniet of gerookt eiken parket voor de vloeren van de tentoonstellingsruimtes.

Wallraf-
Richartz-
Museum

Wallraf-Richartz-
Museum
Interieur impressies

Stadsblok, Keulen | O.M. Ungers

Altstadt-Nord, Keulen, Duitsland
Oswald Mathias Ungers & Rudolf Schwarz
1172-2001

Oswald Mathias Ungers, had de eer om het blok af te mogen sluiten. Een blok dat al in ontwikkeling is sinds de twaalfde eeuw. Het heeft een eigen hart, dat door de eeuwen heen veel geschiedenis heeft mee gemaakt. De drastische veranderingen na de tweede wereld oorlog hebben er voor gezorgd dat dit een uniek stukje stedenbouw is geworden. In de tijdgeest van de studio Pozen heeft dit blok alles in zich. Een blok dat is beschermd door tijd, het heeft karakter dat het door de eeuwen heen probeert te beschermen en je voelt dat bij elk gebouw een verschillende tijdsgeschiedenis heerst.

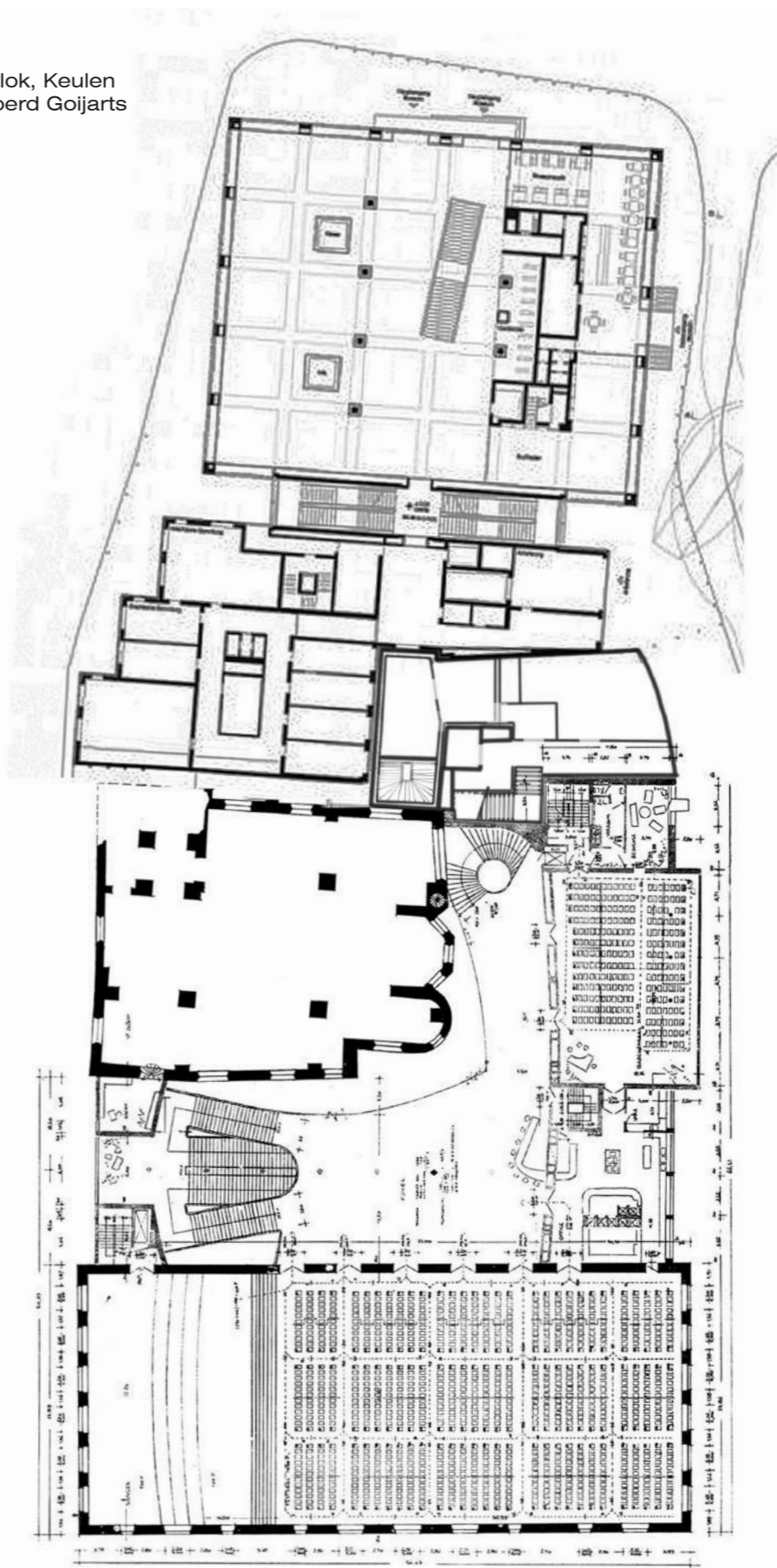
Het hart, de Sint- Albanuskerk geeft unieke kansen aan het blok. Niet alleen qua architectuur waarmee Oswald Mathias Ungers en Rudolf Schwarz op verschillende manieren gebruik maken van de situatie maar ook hoe de stad van dit blok geleerd heeft en hoe de ziel van Keulen in 1 blok gevat kan worden.

Oswald en Ungers gebruiken de kerk als uitgangspunt voor hun architectonische ingrepen, dit doen ze door het grid te gebruiken waarop de kerk is gebaseerd, maar ook gebruiken ze de architectonische schoonheid van de kerk die ze als gevelafwerkings element binnen brengen in het gebouw.

De opbouw van het blok is kortom bewonderenswaardig en brengt een eigen karakter dat door de tijden heen bewaard is gebleven en in de toekomst nog vele veranderingen mee zal maken.

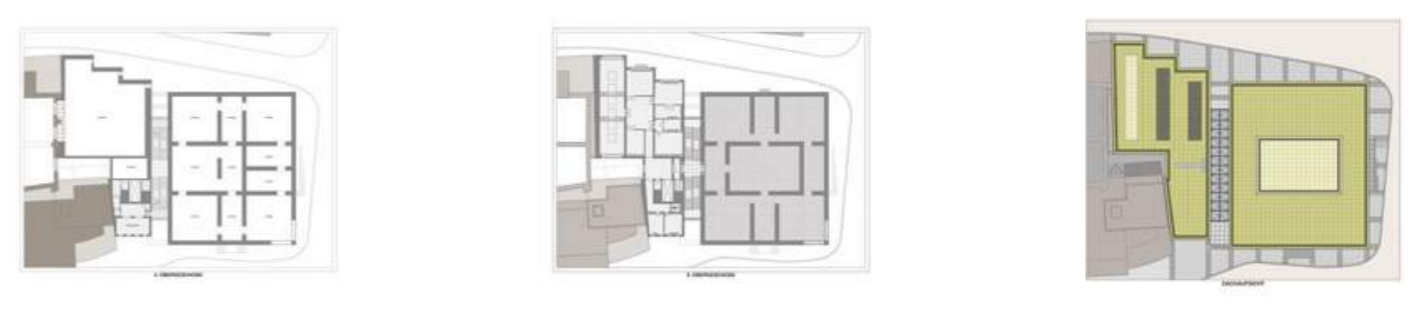
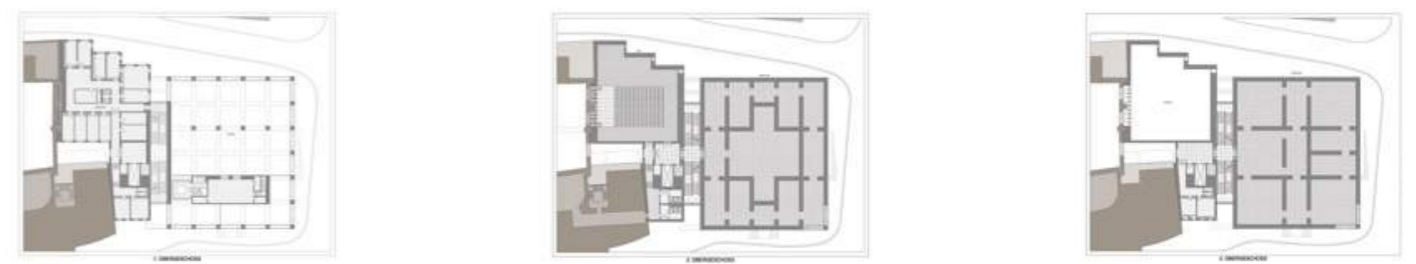
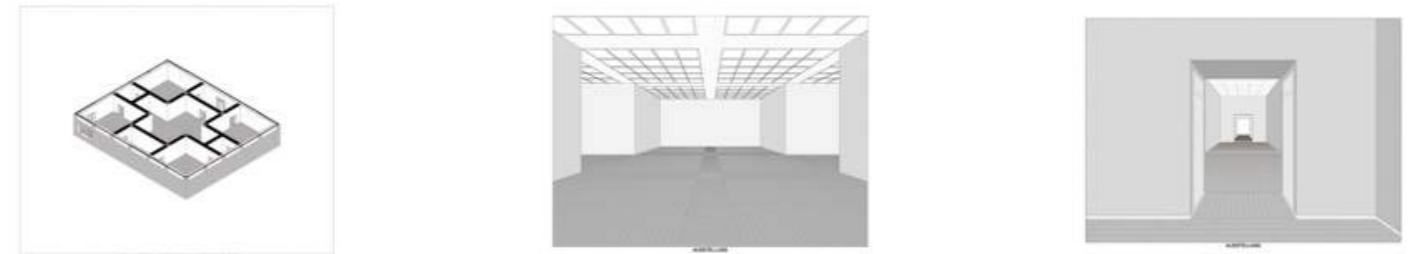
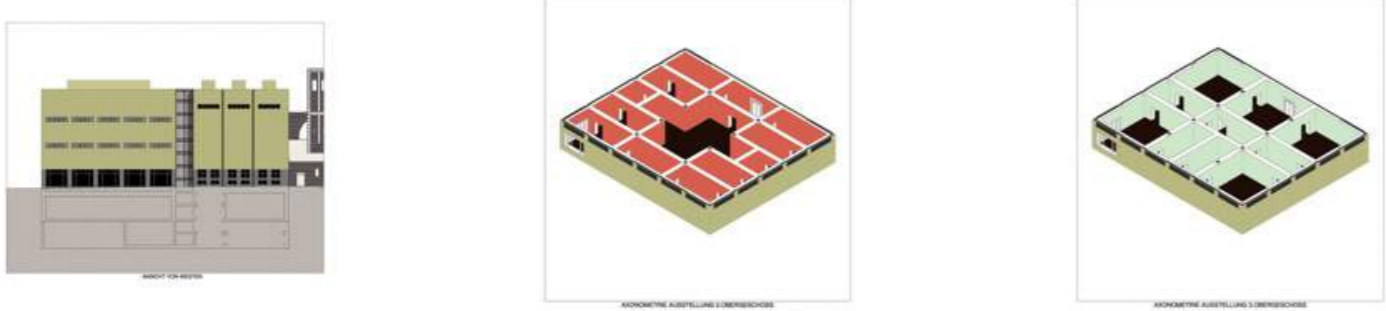
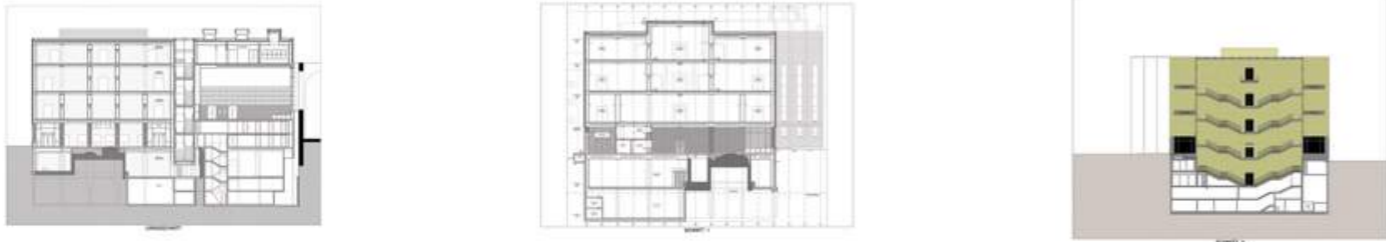
Introductie
Analyse

Plattegrond Stadsblok, Keulen
Teun Vosters & Sjoerd Goijarts

Wallraf-Richartz-Museum

Studie Tekeningen | Ungers Instituut

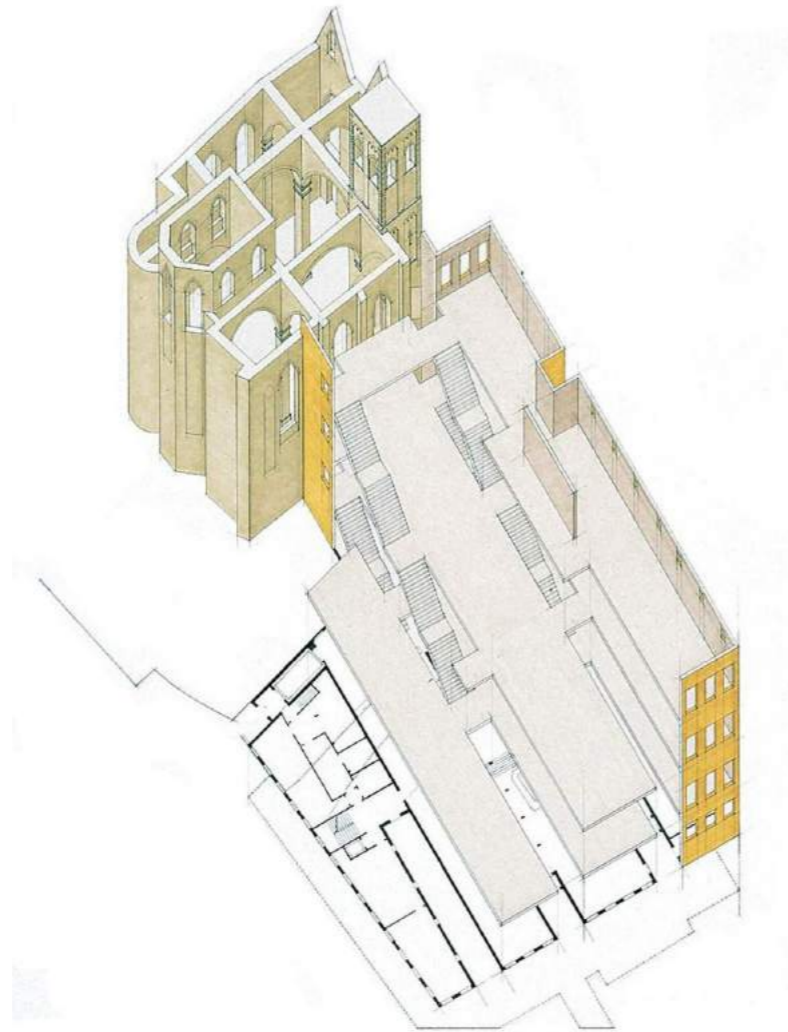
Wallraf-Richartz-Museum

Prijsvraag | 3de plaats
Giorgio Grassi

Gezien de aanduidingen van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek en het belang dat wordt gehecht aan de historische en architectonische kenmerken van de locatie, bij het definiëren van het doel van het project, lijkt het ons dat er twee hoofdvragen zijn waarop het project moet reageren.

Het eerste betreft het museumgebouw als zodanig, de vorm, de herkenbaarheid in de stad, de welsprekendheid, maar ook de typologische helderheid van de indeling, de gemakkelijke identificatie van de onderdelen, de eenvoud van de routes.

De tweede vraag heeft daarentegen betrekking op de relatie met de site, met zijn specifieke kenmerken, dat wil zeggen in wezen het probleem van de invoeging van een groot openbaar gebouw in een deel van de historische stad dat de typische kenmerken van de oude gotische handelsstad behoudt.

Doorsnede met verde-
ling gebaseerd op de
opbouw van de kerk

Geschiedenis | Structuur

Ondanks de oorlogsschade behoudt het deel van het historische centrum waarin ons blok zich bevindt de kenmerken van de oude stad: in de bezettingsgraad van het land en in haar maatregelen, in de weggedeelten, in de volumes, in de bouwtypologie, enz.

De smalle en diepe kavels, de doorlopende constructie aan de rand van het blok van smalle gevels (woningen met twee, drie of vier ramen) en verdiepte bouwdelen kenmerken dit stadsdeel nog steeds in hoge mate. Hoge en smalle gebouwen, naast elkaar geplaatst om een gefragmenteerd maar unitair straatfront te vormen. Smalle en diepe gebouwen die aanleiding geven tot compacte blokken en een homogeen stedelijk weefsel.

Maquette
Giorgio Grassi

Wallraf-Richartz-Museum

Museum Compositie Giorgio Grassi

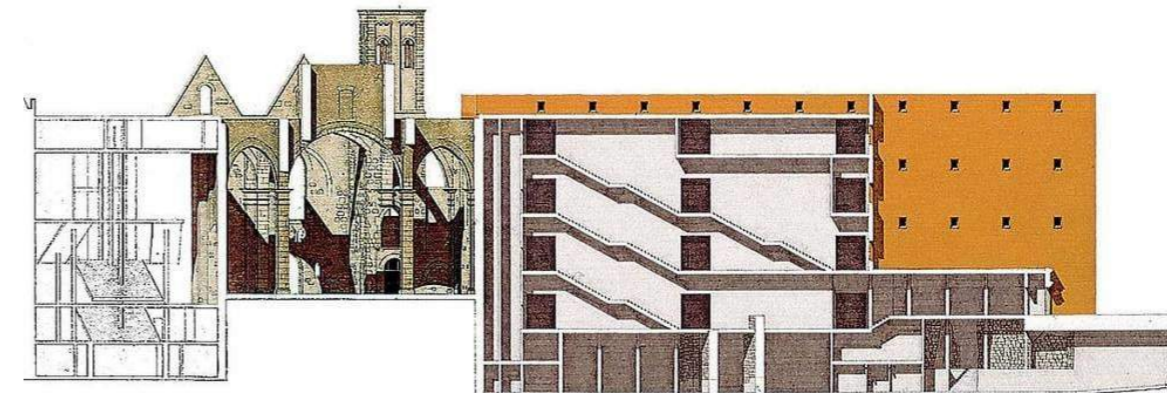
De vier lichamen zijn van elkaar gescheiden door korte intervallen die de waarde hebben van kleine interne straatjes (de waarde van een oude Bauwich), maar slechts in één geval hebben ze ook deze functie, in de andere twee, die in het museum zijn opgenomen bevatten ze de ingangen voor de openbare en verticale verbindingen.

Deze opstelling is heel duidelijk en eenvoudig vanuit het oogpunt van de museumroute. Alle drie de kamers, zeer ontwikkeld in lengte, zijn naar buiten gericht met alleen de korte zijden (één met uitzicht op de Rathausplatz en de andere richting St. Alban) terwijl hun middelste deel, waar mogelijk, natuurlijk licht van de 'tall. Vooral de contactlijn tussen het nieuwe gebouw en de ruïne van St. Alban werd verzorgd, met name was het wenselijk dat de twee grote spitsboogvensters exact overeenkwamen met de grote middenkamer; voor het overige, zoals reeds vermeld, herhaalt de positie van de drie kamers die van het lichaam ten zuiden van het Rathaus, om het grote archeologische gebied voor het Rathaus loodrecht op de gevel van het museum te sluiten.

Wallraf-Richartz
-Museum

Verdeling Structuur
nieuw gevormd
Stadsblok

Bron vermelding:

Grotendeels tekst en afbeeldingen stadblok:

https://www.baunetz.de/meldungen/Meldungen_Wallraf-Richartz-Museum_von_O._M._Ungers_in_Koeln_eroeffnet_8271.html

<https://divisare.com/projects/16735-Giorgio-Grassi-Nuova-Sede-Del-Wallraf-richartz-museum>

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Oude_Sint-Albanuskerk_\(Keulen\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Oude_Sint-Albanuskerk_(Keulen))

<https://www.kuladig.de/Objektansicht/O-16622-20110924-3>

https://www.stalbanshistory.org/wp-content/uploads/2019/05/Relics_of_St_Alban_at_Cologne_23_10_18501.pdf

<https://www.kuladig.de/Objektansicht/KLD-290309>

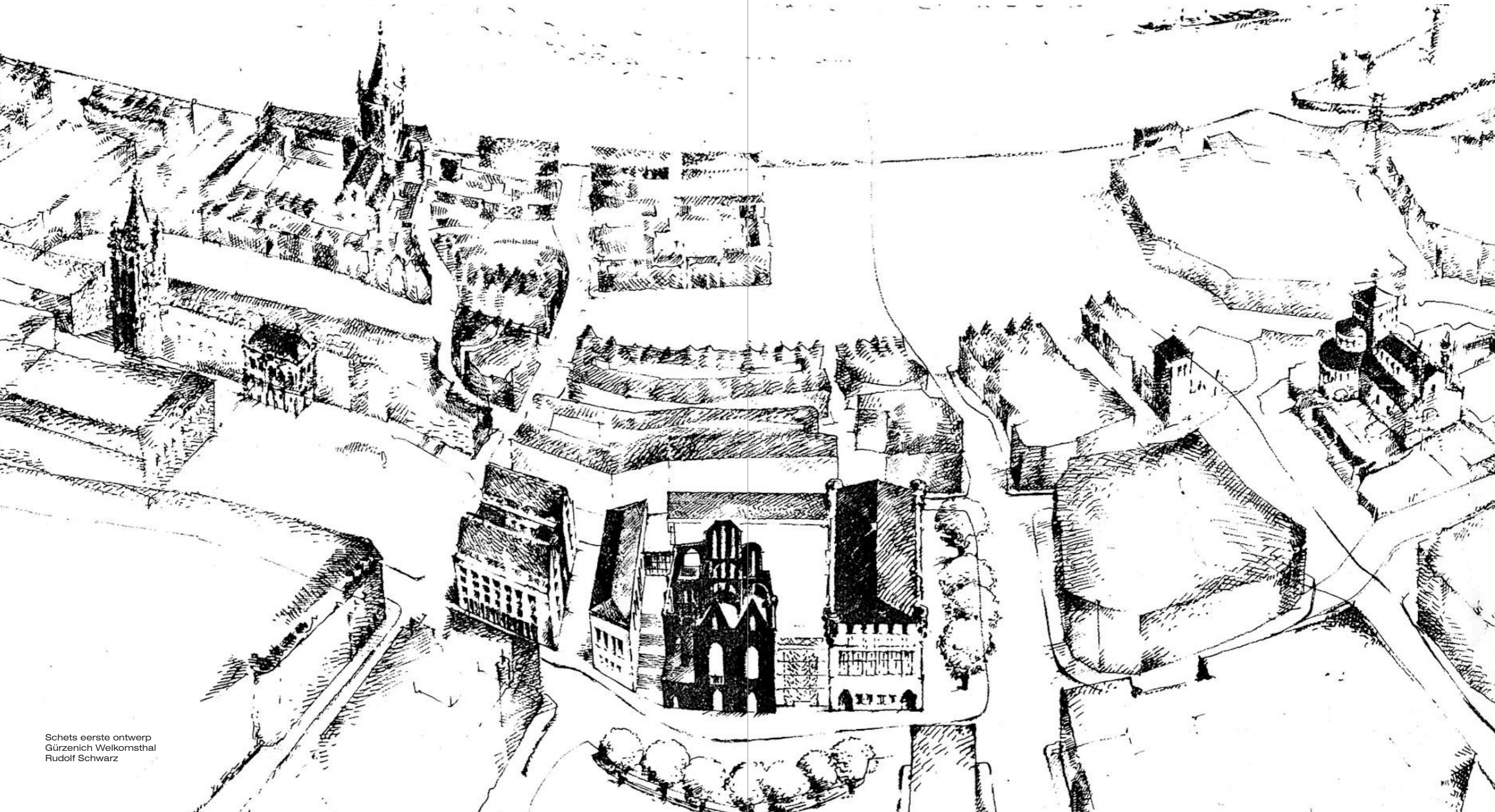
<https://inspiration.detail.de/wallraf-richartz-museum-in-cologne-103815.html>

<https://www.thiess-architekten.de/projektauswahl/gurzenich-in-koln/>

<https://web.archive.org/web/20140302003037/http://www.stgereon.de/st-alban-quatermarkt.html>

<https://www.koelnkongress.de/en/locations/gurzenich-koeln.html>

<https://de.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCrzenich>

Kerkgemeenschap

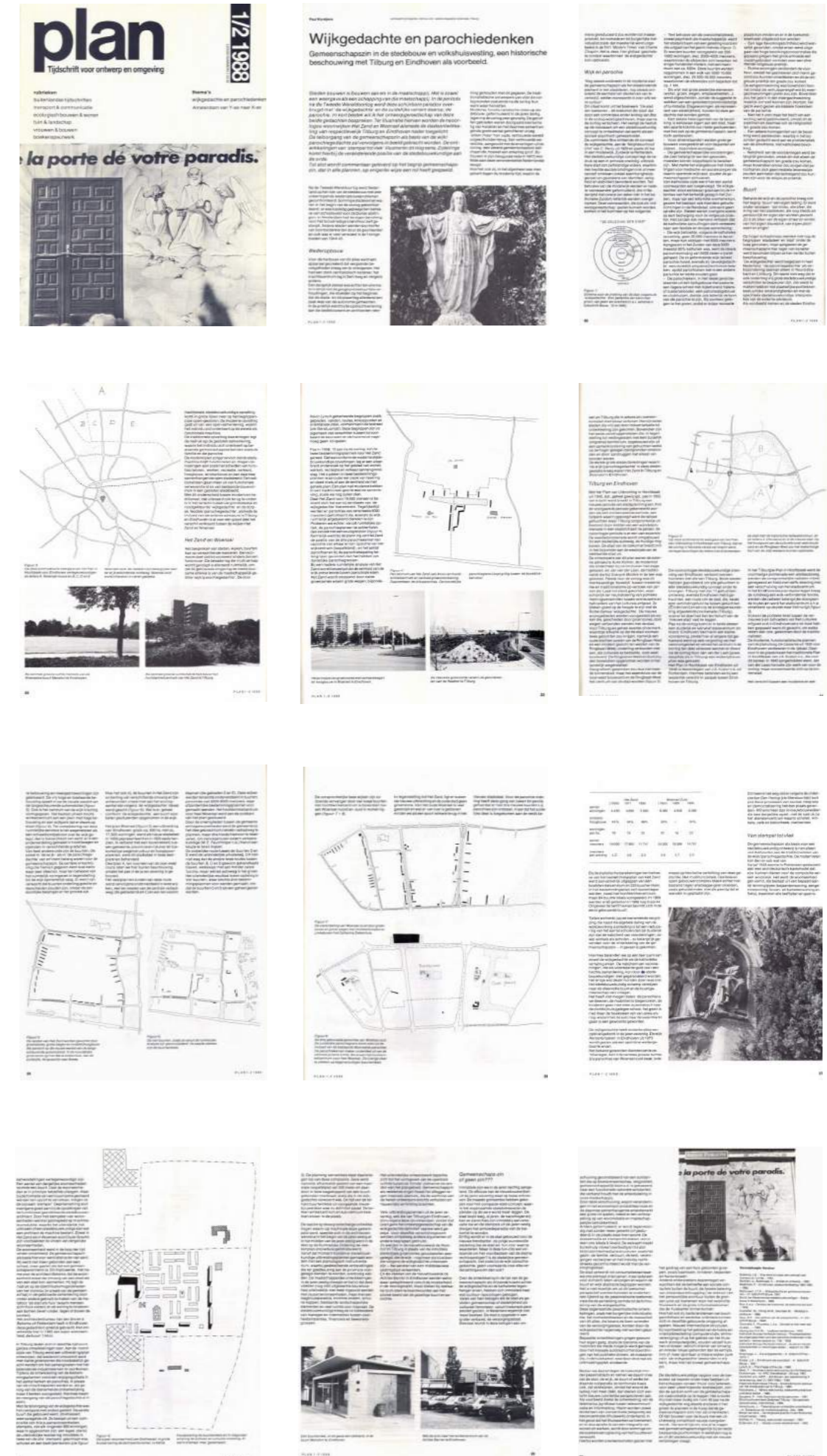
Verloren stadskern Invloed van de parochie

Na de Tweede Wereldoorlog werd Nederland op het vlak van de stedenbouw met zeer uiteenlopende wederopbouwproblemen vastgesteld. Sommige stadskernen waren in het begin van de oorlog gebombardeerd; er was kaalslag gepleegd ten opzichte van schootsveld voor de Duitse stellingen; in Amsterdam had de eigen bevolking voor het broodnodige brandhout zelf gesloopt. Andere steden werden slachtoffer van bombardementen door de geallieerden en ook was er veel verwoest in de frontgebieden van 1944-45.

Wederopbouw Voor de herbouw van dit alles werd een apparaat gecreëerd dat vergaande handelingen kreeg om te onteigenen. Het had een sterk centralistisch karakter: het machtscentrum lag in Den Haag en nergens anders. Een vastgesteld stelsel was echter een man in strijd met de gangbare bestuurlijke verhoudingen, die stoelden op het principe, dat de stads- en dorpsaanleg allereerst een zaak was van de autonome gemeenten.

In de praktijk werd bij de opdrachtverlening aan de stedenbouwers en architecten rekening gehouden met dit gegeven. De traditionalistische ontwerpers van voor de oorlog konden zodoende na de oorlog hun werk weer hervatten. Moderne, functionalistische visies op stedenbouw, geformuleerd in de jaren dertig, lagen na de oorlog zeer gevoelig. De getroffen gebieden waren normaal gesproken kleinschalig van karakter en daarmee samenhangende grote aantallen getroffen en vroeg 'alleen maar' hun oude, vertrouwde wereld ongeschonden terug.

Tijdschrift het Plan uit 1988,
Hierin beschreven hoe de
parogie invloed heeft op
de wederopbouw

Gedachtegang

Het gezin
De dorpskern
De Parochie gedachte

Hoe het ook zij, in het algemeen was men gekant tegen de moderne tijd, waarin de mens gereduceerd zou worden tot massaproduct, tot nomade en tot burgerlijke individualist zoals dat meesterlijk werd uitgebeeld in de film

Van katholieke zijde werd hier een aantal voorwaarden aan toegevoegd. 'De wijkgedachte' sloot weliswaar goed aan bij de intenties van het kerkelijk gezag in het Zuiden, maar van een letterlijke overname kon, gezien het bestaan van meerdere geloofsrichtingen in de Randstad, uiteraard geen sprake zijn.

Behalve de wijk en de parochie kreeg ook het begrip 'buurt' een eigen lading. Er werd onder verstaan: 'dat milieu, die sfeer, die kring van het stadsleven, die nog steeds als persoonlijk en eigen kan worden gevoeld.

Zij is de sfeer van de eigen straat en winkel, van het eigen bouwblok, van eigen plantsoen en singel'.

De ontkerkelijking, die in de jaren zestig pas goed op gang is gekomen, heeft aan de teloorgang van 'de parochiegedachte' ook een steentje bijgedragen.

In 1969 geven kerkelijke instanties in Tilburg openlijk toe dat de parochie als gemeenschap van gelovigen irrelevant is geworden. De bindingen van de gelovigen aan de parochie zijn veel zwakker dan de bindingen aan de maatschappelijke groeperin Bejaardenwoningen en meergezinswoningen, de uitzonderingen op de katholieke stelregel dat gen waartoe zij behoren en voorwelke geen parochie grenzen bestaan.

Schematische weergave van de parochiegedachte. De stad is hiërarchisch opgedeeld in stadsdelen, wijken en buurten. De grootte van een wijk valt samen met de omvang van een parochie met één kerk en diverse voorzieningen.

Bron vermelding:

<https://sumfinitly.com/hdr-photos/denmark/copenhagen/grundtvigs-church/>

<https://divisare.com/projects/325370-peder-vilhelm-jensen-klint-roberto-conte-grundtvig-church-1940>

<http://www.kurbin.nl/wp-content/uploads/2014/11/parochie-kl.pdf>

Grundtvig's kerk | Kopenhagen, Denemarken

<https://www.trouw.nl/opinie/sloop-van-een-lege-kerk-is-soms-beter-dan-verkoop~b0bd060b/>

verboden
voor honden

Het Dorp Oud-IJsselmonde

Het doorbroken Lintdorp De verloren schippers buurt

Oud-IJsselmonde is een wijk in Rotterdam in het stadsdeel IJsselmonde met ongeveer 5.880 inwoners. De huidige kern is de dorpskern van het oorspronkelijk dijkdorp IJsselmonde. De wijk wordt begrensd door de Nieuwe Maas in het noorden, de autosnelweg A16 in het zuidwesten en de wijk Beverwaard in het oosten.

Voordat er sprake is van een nederzetting IJsselmonde werd rond het jaar 1064 in opdracht van de bisschop van Utrecht, Willem I van Utrecht, een versterking aan de monding van de Hollandse IJssel gebouwd. Dit latere kasteel werd gebruikt om tol te heffen op voorbijkomende schepen en ter bescherming van de waterwegen van en naar Utrecht en heette Islemünde.

Het Dorp Oud-IJsselmonde

Het gebroken dorpshart & Het afgebroken kasteel

Oud-IJsselmonde vanaf de noordoever van de Nieuwe Maas. In 1899 werd besloten het kasteel af te breken, maar het in 1662 gebouwde koetshuis bleef bestaan; het is in 2004 samen met de Adriaen Janszkerk opgeknapt.

Hierdoor ontstond de echte dorpskern tussen het kasteel van IJsselmonde, de Adriaen Janszkerk en de pastorie. Hier was het dorpsplein waar de jaarlijkse paarde markt werd gehouden die vandaag de dag nog steeds gebeurt. Deze dorpskern gaf het dorp een eigen identiteit waar mee het dorp kon geïdentificeerd worden tegenover de grote stad Rotterdam.

Het kasteel is afgebroken door de destijds baron die onenigheid kreeg met de plaatselijke gemeente. De baron verzorgde de taxatie van de binnenvaart schepen en de pond verbinding tussen de twee zijden van de Maas. De onenigheid ontstond doordat deze baron goed geld verdiende met deze belastingen en dit in eigen zak stak. Uiteindelijk heeft dit er voor gezorgd dat de baron het hele kasteel af heeft gebroken en de materialen heeft verkocht. Van daag de dag is alleen nog de fundering te vinden van het kasteel.

Het dorp IJsselmonde werd in 1941 door Rotterdam geannexeerd en sindsdien is de wijk IJsselmonde ontstaan en werd het dorp Oud-IJsselmonde, de wijk Oud-IJsselmonde. De grote veranderingen kwamen in de jaren 1958-59 met het bijbouwen van sociale huurwoningen, beter bekend als de Sagenbuurt. Eerst werd er op beperkte schaal olie gewonnen in de polder bij de Hordijk. Daarna werd in snel tempo de polder volgebouwd.

Het Dorp
IJsselmonde

De Brienoordbrug

Het omslagpunt

Het plan voor de van Brienoordbrug dateert uit de vroege jaren dertig. Het gereserveerde geld voor de verbinding werd echter voor de Maastunnel gebruikt. Door de groeiende economische welvaart na de oorlog en daarmee de grote toename in verkeer werden plannen voor een rondweg gemaakt, de latere Ruit van Rotterdam. Niet alleen nieuwe wegen waren nodig maar ook bruggen en tunnels. Ten oosten van de stad zou een brug over de Nieuwe Maas komen en ten westen zou een tunnel onder die rivier gegraven worden, de Beneluxtunnel (1967).

Het bouwrijp maken van de grond begon rond 1961. De brug is in zijn geheel ter plaatse gebouwd. Dit zorgde voor een behoorlijke chaos in Oud IJsselmonde. In en om het dorp lagen er hopen veen, zand, klei en enorme kuilen. De boog was 290 meter lang, een 'meesterstuk' schreef de pers. De kenmerkende diagonale kabels waar het wegdek aan is opgehangen, geven de constructie een grote vormvastheid. Dit bleek mogelijk door de bijzondere verhoudingen van de boogvorm.

Het Dorp
IJsselmonde

Opening van de brug in 1965

De Brienoordbrug

Foto van de knip in het dorp,
de leegte in de straat

De Brienoordbrug

Het omslagpunt

IJsselmonde stond altijd bekend als een typisch lintdorp. In de kaart van 1927 zie je goed hoe het dorp uit een lange straat bestaat die van west naar oost gaat langs de oever van de Maas. Het dorp was een echt schippers dorp, dat voornamelijk verantwoordelijk was voor de bevoorrading van alle binnenvaart schepen. Hierdoor waren er veel scheepswerven en winkels langs de dorpsstraat.

Van 1960 tot 1965 was het dorp een grote bouwplaats door de aanleg van de Brienoordbrug. Er waren toen al volop veranderingen in het dorp. Zo was door de aanleg van de brug het dorp minder interessant geworden voor binnenvaart scheppen door de vaarroutes.

De grootste verandering was wel dat de brug het oorspronkelijke lintdorp doormidden knipte. Waardoor de ziel en het dorps centrum verloren is gegaan. Dit merkte de bewoners ook en werden weg getrokken uithondorp door de Rotterdamse uitbreidingswijken op zuid. Hier zagen ze meer economische voordelen en hierdoor is het dorp wat bijna 90 winkels had voor de scheepvaart bijna helemaal leeggelopen.

Nu vandaag de dag is het een dorp zonder kern, zonder sfeer en zonder saamhorigheid. Een aangeroeid gemeenschap van de overheersende stad Rotterdam.

Het Dorp
IJsselmonde

De Adriaen Janszkerk

W.Ch. Kuijper jr.
1448-1924

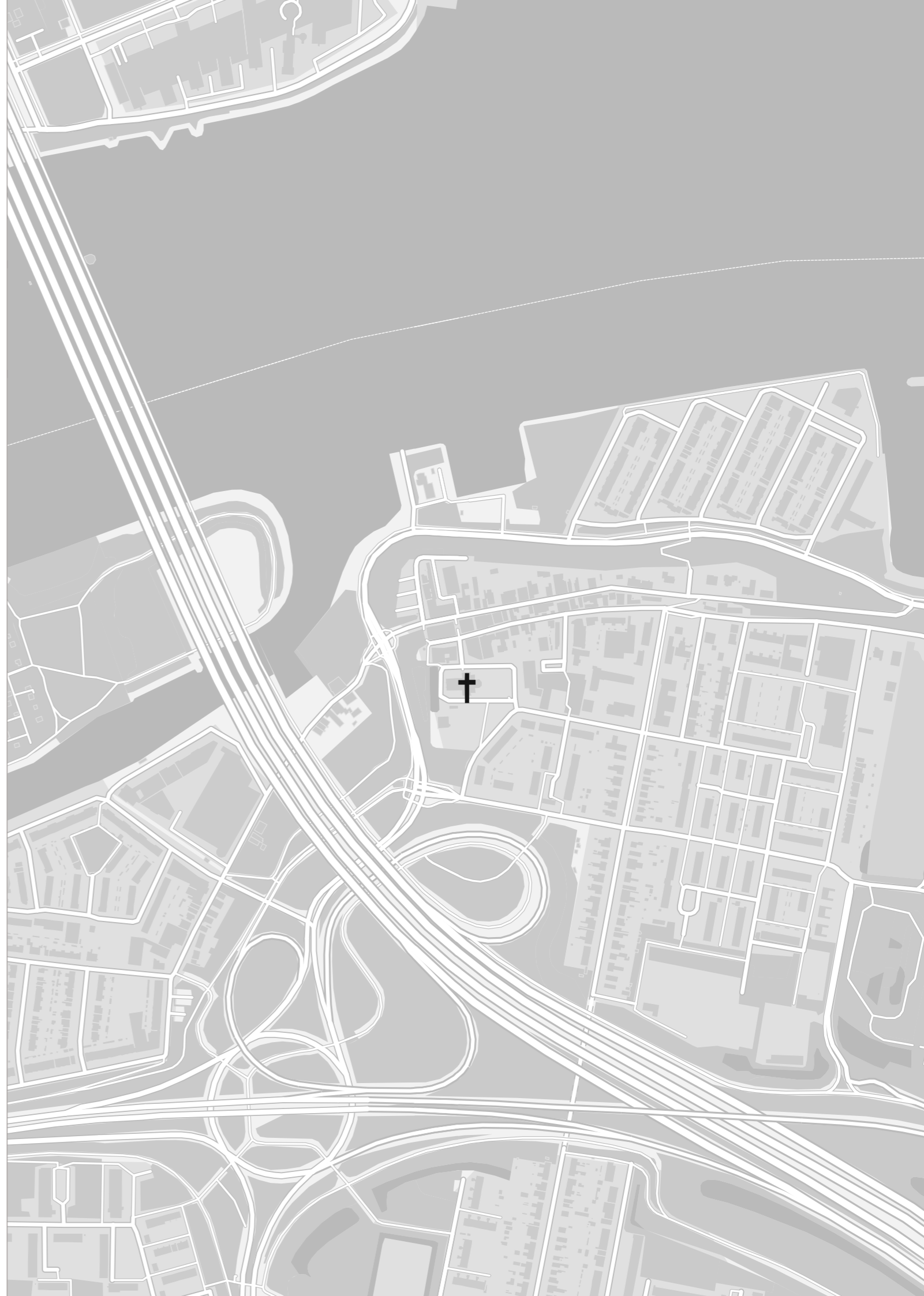
De kerk is vernoemd naar Adriaen Jansz Sparreboom (1595-1678), Dominee van de toemalige parochiekerk die gewijd was Maria Visitatio. De kerk stond samen het kasteel van IJsselmonde als het hart van het dorp, dit is verandert door de komst van de Brienoordbrug. Waardoor het voelt alsof de kerk op het eind van het dorp ligt en zijn voordeur aan de verkeerde kant heeft. Dit zorgt ervoor dat het weggestopt voelt.

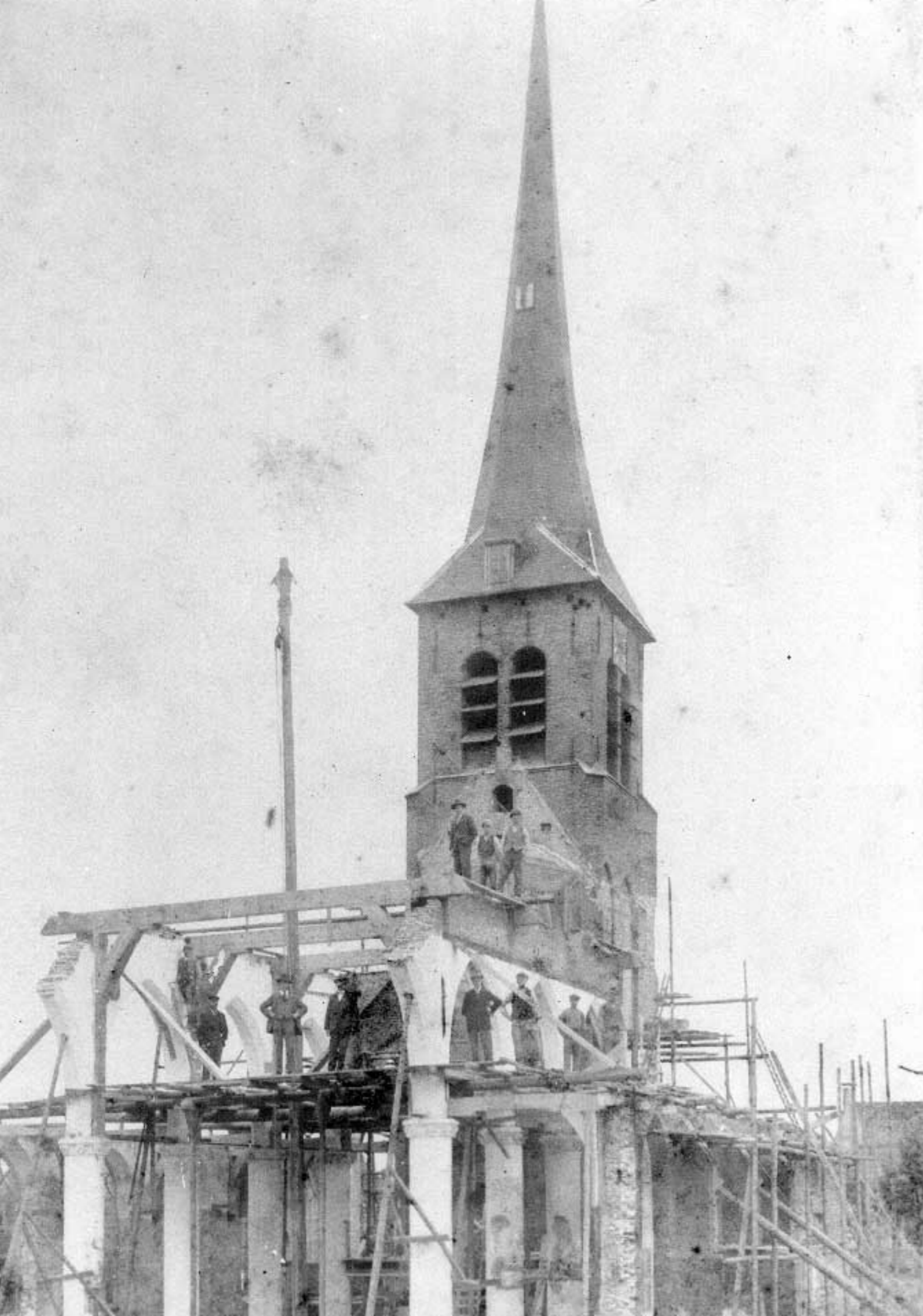
De pastorie is ook een belangrijk gebouw wat zeer zeker betrokken is bij het gehele geheel. Deze pastorie heeft een bijzondere privé tuin en sluit momenteel niet aan op het dorp. Het is eerder gezegd een luxe privé villa met een hek eromheen.

De Adriaen
Janszkerk

Ansichtkaart, De bloei van de
Adriaen Janszkerk

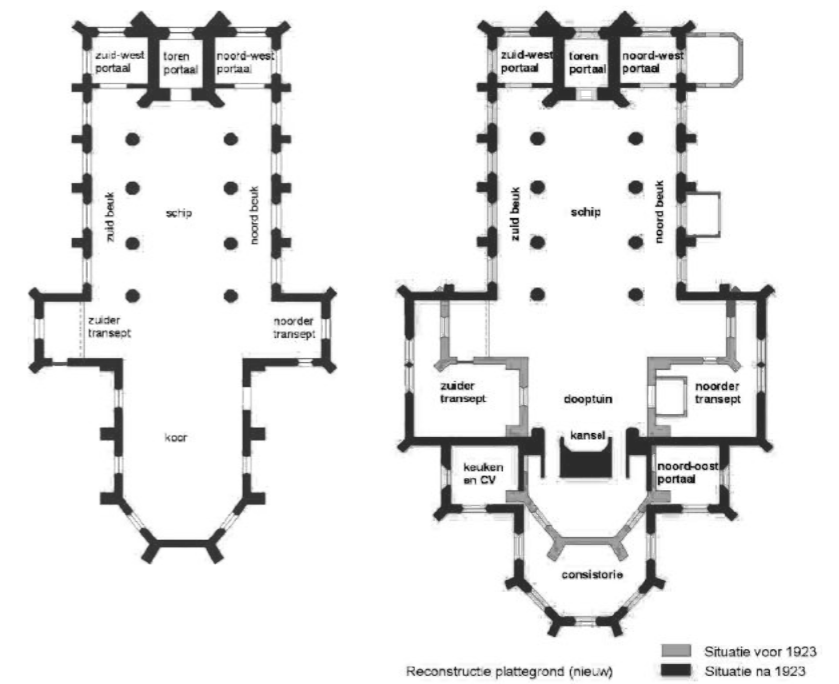

Aanbouw nieuw
"Schip" 1924

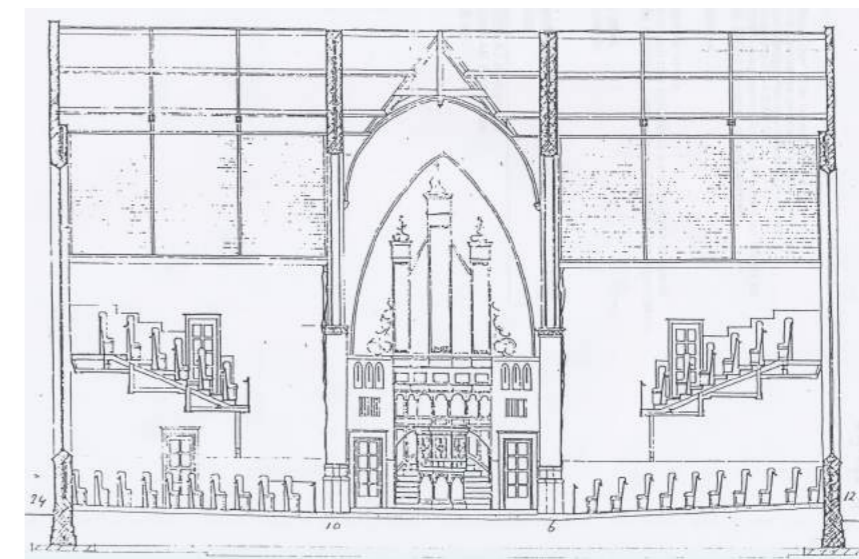
De Adriaen Janszkerk

W.Ch. Kuijper jr.
Verbouwing 1924

In 1924 is de laatste grote verbouwing gedaan. Hierin is de kerk vergroot met behoud van de voorgevel en de kerktoren. De verbouwing was grotendeels tot stand gekomen door de dijk doorbraak van 1915, hierdoor was de kerkvloer aangetast en moest deze opgehoogd worden. De groei van het dorp had ook zeer zeker te maken met de uitbreiding voor de kerk. De kerk had namelijk gekochten/gesponsorde zitplaatsen waardoor de rijkere gemeenschap eerder een zitplaats had.

De Adriaen
Janszkerk

Doorsnede "Schip"

De Adriaen Janszkerk

W.Ch. Kuijper jr.
1448-1924

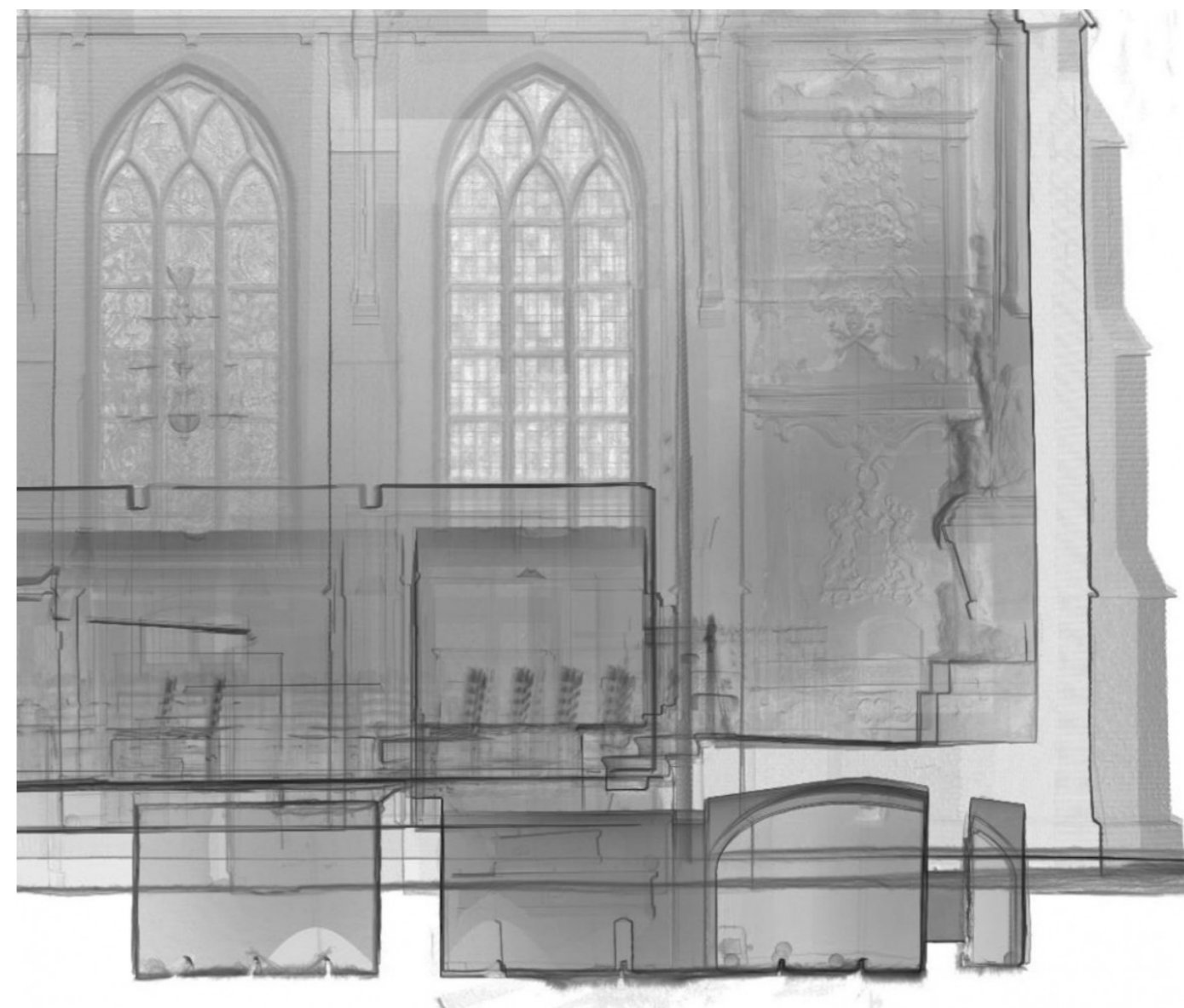
Historische dorpskerk met toren in de voormalige Gemeente IJsselmonde, nu onderdeel van Rotterdam.

Waarschijnlijk kort na de laatste dijkbreuk van 1447 werd begonnen met de bouw van het koor van de kerk. Iets later bouwde men de toren.

Rond 1500 werden er twee kleine transepten tegen het schip geplaatst. Circa 50 jaar later werd het oude schip gesloopt en vervangen door het huidige veel grotere driebeukige schip met pilaren en houten tongewelven.

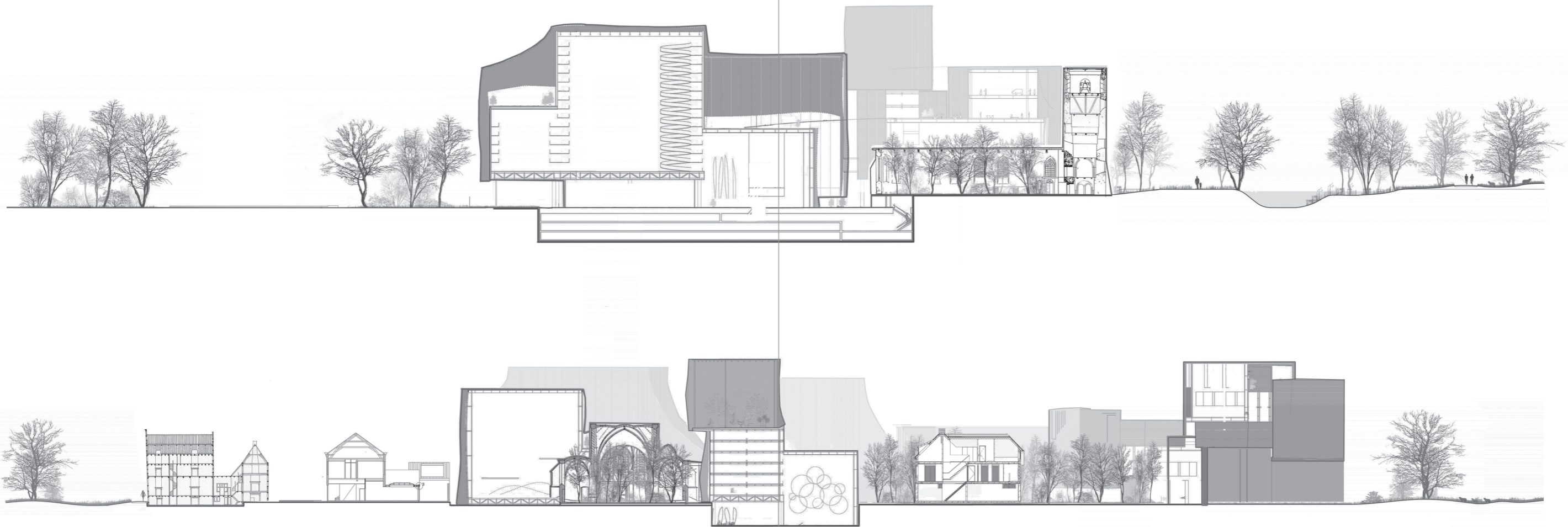
Van werkelijke verbouwingen horen we niets tot 1923. IJsselmonde breidde zich begin 20e eeuw sterk uit ten gevolge van de Rotterdamse expansie. Dit maakte een vergroting van de kerk noodzakelijk. Architect W.Ch. Kuijper jr. ontwierp een plan waarbij de toren en het schip behouden bleven maar waarbij het oostelijke deel geheel werd vernieuwd en sterk vergroot. De restauratie van de kerk is gestart op 11 maart 1923 en duurde tot 20 maart 1924.

De Adriaen
Janszkerk

Hierboven zie je een gescande foto, bij het onderzoek naar de huidige vloer. Vroeger werden namelijk veel "belangrijke" mensen in de kerk begraven, maar door de dijkdoorbraak en de verbouwing van 1927 zijn de graven geruimd en is de vloer opgehoogd.

Links zie je de prachtige gebrandschilderde glas-in-lood ramen met het gemeentewapen van IJsselmonde "de klimmende bever" en de familiewapens van de ambachtsheren. Het raam werd bij de voltooiing van de verbouwing in 1923 geschonken door de familie Bichon (de laatste bewoners van het in 1900 afgebroken kasteel in IJsselmonde).

ANALYSE & SCHETS ONTWERP

Eerste concept doorsnedes met focuspunt de kerk
en zijn omgeving

Locatie analyse

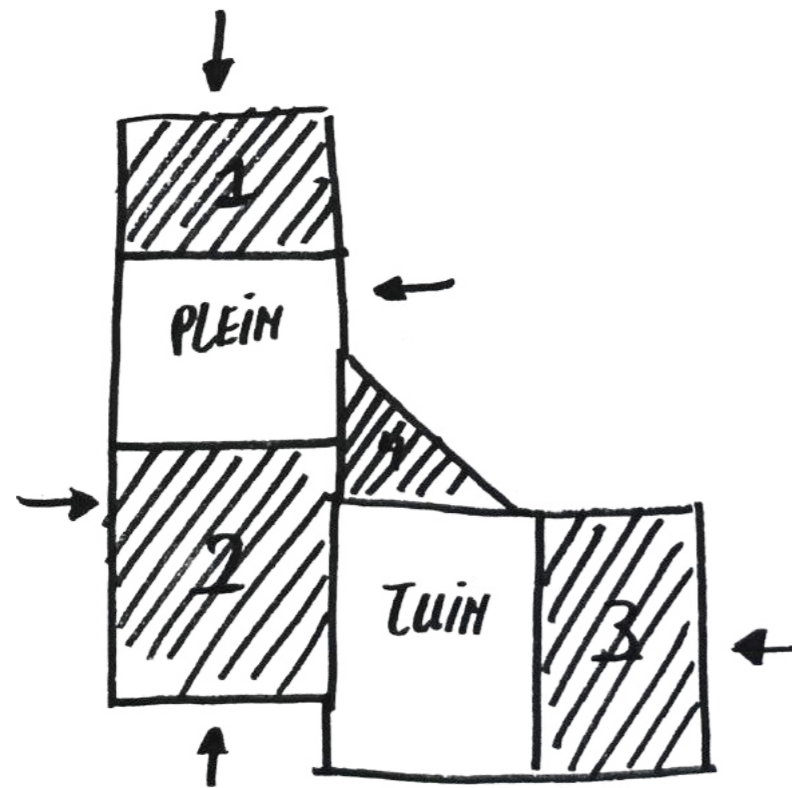
Nieuwe dorpskern IJsselmonde

Het dorp Oud IJsselmonde is gestipt van zijn dorpskern door de jaren heen. De ruimte rondom de kerk zit onlogisch in elkaar. Zo lijkt het alsof de kerk zijn voorkant heeft gericht op een klein grasveldje met daarachter het grote geweld van de Brienoordbrug. Het plein van het dorp bevindt zich dan ook achter de kerk en is omringt door achterkanten van bouwblokken. Hierdoor is het een onprettig plein en is het als verblijfsplaats ongeschikt om het dorp bij elkaar te brengen.

Verder is er ook nog een prachtige pastorie met zijn oude "botanische" tuin. Helaas is deze momenteel omringt door een hekwerk en niet toegankelijk voor de dorpsbewoner.

Ook het meest oostelijke bouwblok is aan vervanging toe. Het heeft in de plint een paar kleine winkeltjes en daarboven 8 appartementen. Het staat op de agenda van de gemeente om dit te slopen en die aannamen heb ik dan ook meegenomen in het ontwerp.

Kasteelweg
Cranendonckweg

Locatie analyse

Nieuwe dorpskern IJsselmonde

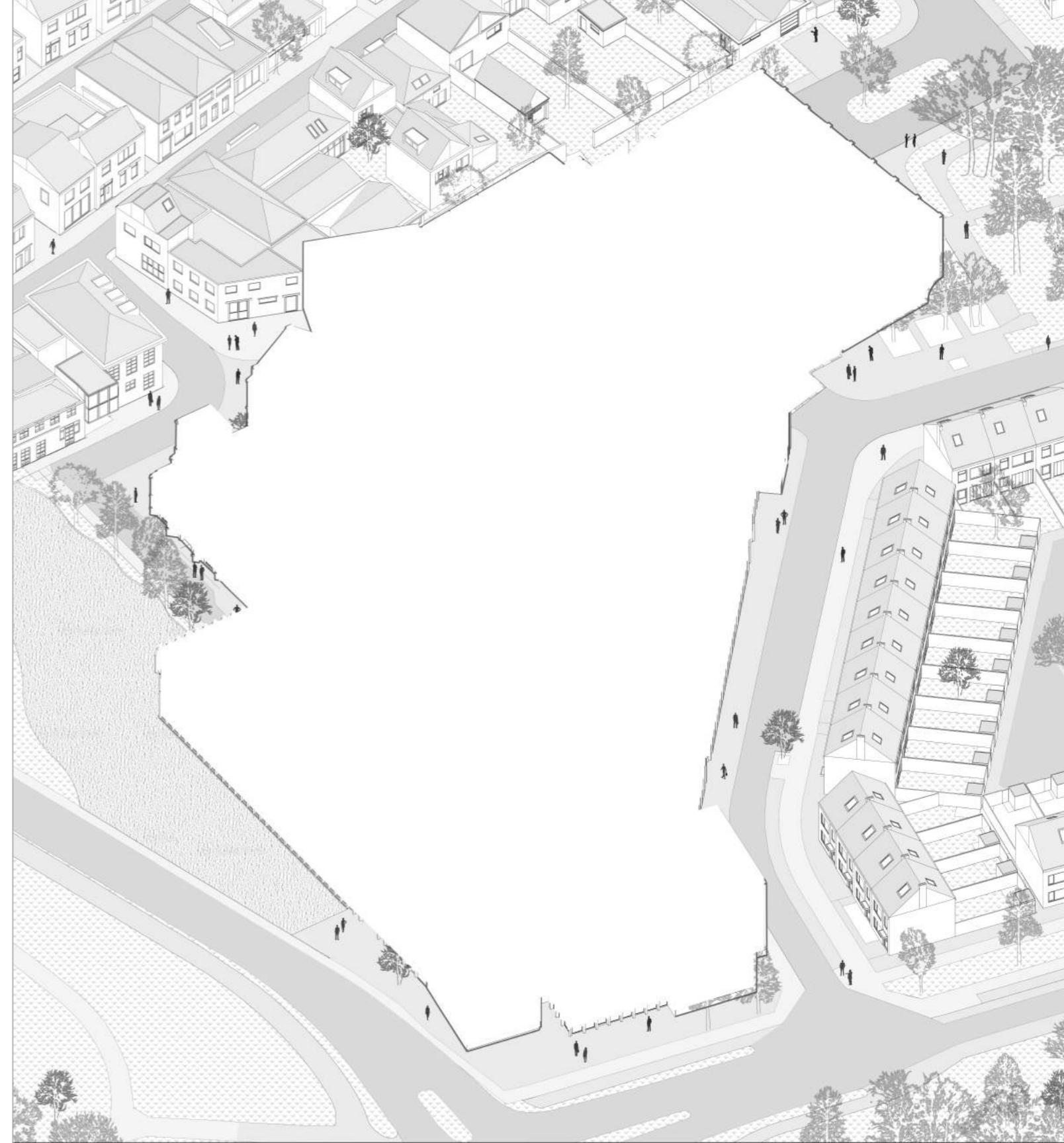
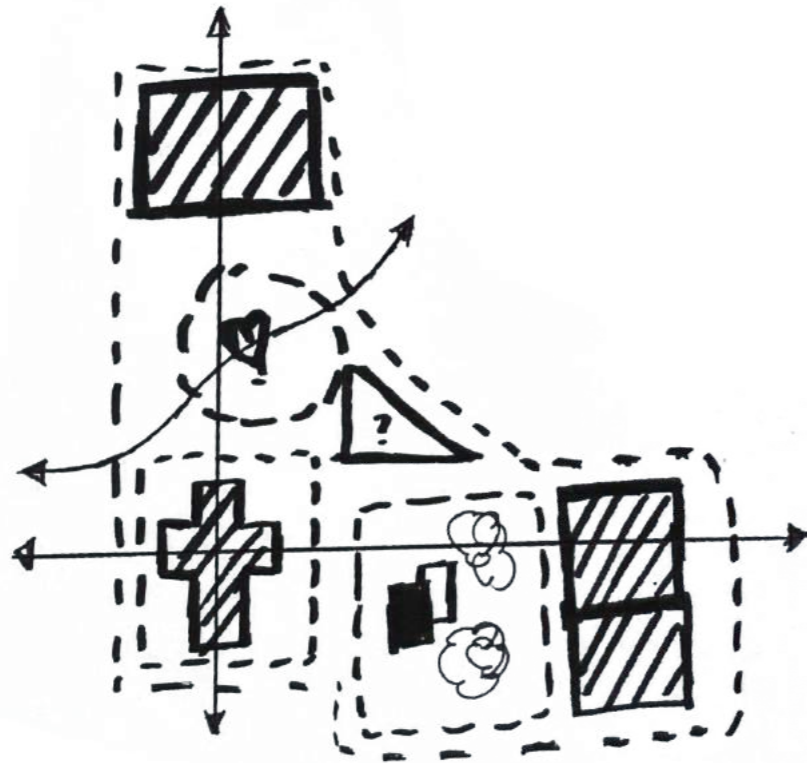
De nieuwe structuur moet de nieuw op te bouwen dorpskern beschermen. Het is een opbouw waarin gebouw structureren en afbakening er voor zorgen dat het niet meer aangetast kan worden.

Het heeft een thema van drukte en rust. De drukte om het hart van het dorp te benadrukken met een dorpsplein en hieromheen de functies zoals theater, bibliotheek, café en winkels te huisvesten.

De andere zonde is voor rust, dit in het verlengde van de kerk functie en het te openen van de pastorie tuin. Dit omringen met een droogloop / muur om zo er voor te zorgen dat ten eerste de tuin bewaard wordt door de eeuwen heen en ten tweede dat de rust bewaard kan blijven.

Tot slot zijn er twee kop blokken die er voor zorgen dat het blok een eigen identiteit krijgt en dat er een structuur ontstaat waar de bovengenoemde functies een plek kunnen krijgen.

Kasteelweg
Cranendonckweg

Een toekomstige ziel

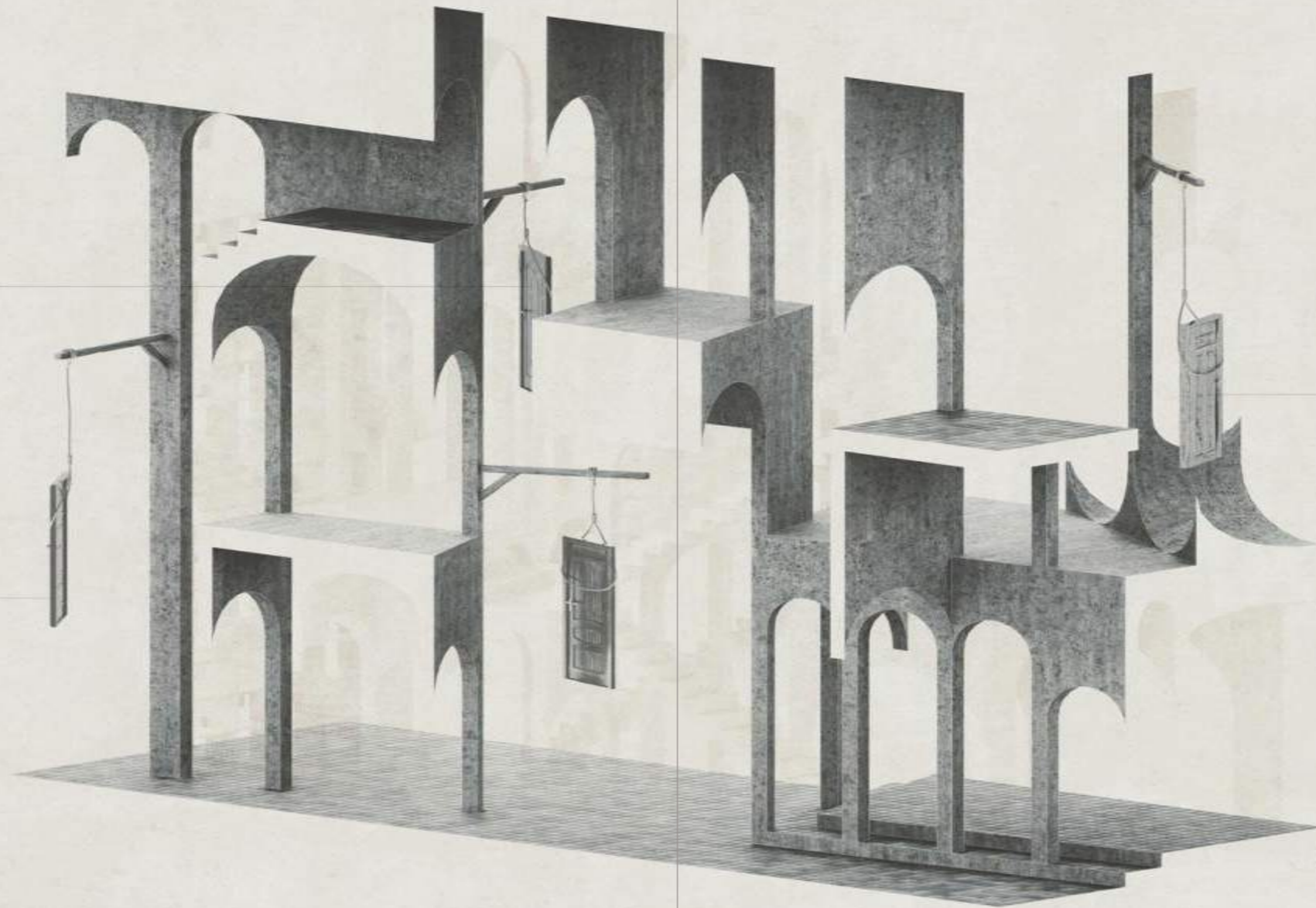
De locatie wordt een nieuw dorpshart waar een ziel in ontstaat. Het heeft de kracht om het dorp bij elkaar te houden en zich te weerhouden tot het grote geweld van de grote stad Rotterdam.

THE
D O O R M A N
OR
THE KNOCKLESS MONSTER

There was no door to stop him going that way.

But when he reached the door he came to a halt
as if he hadn't expected to find a door there.

K. stood where he was and watched
them through the open double doorway.

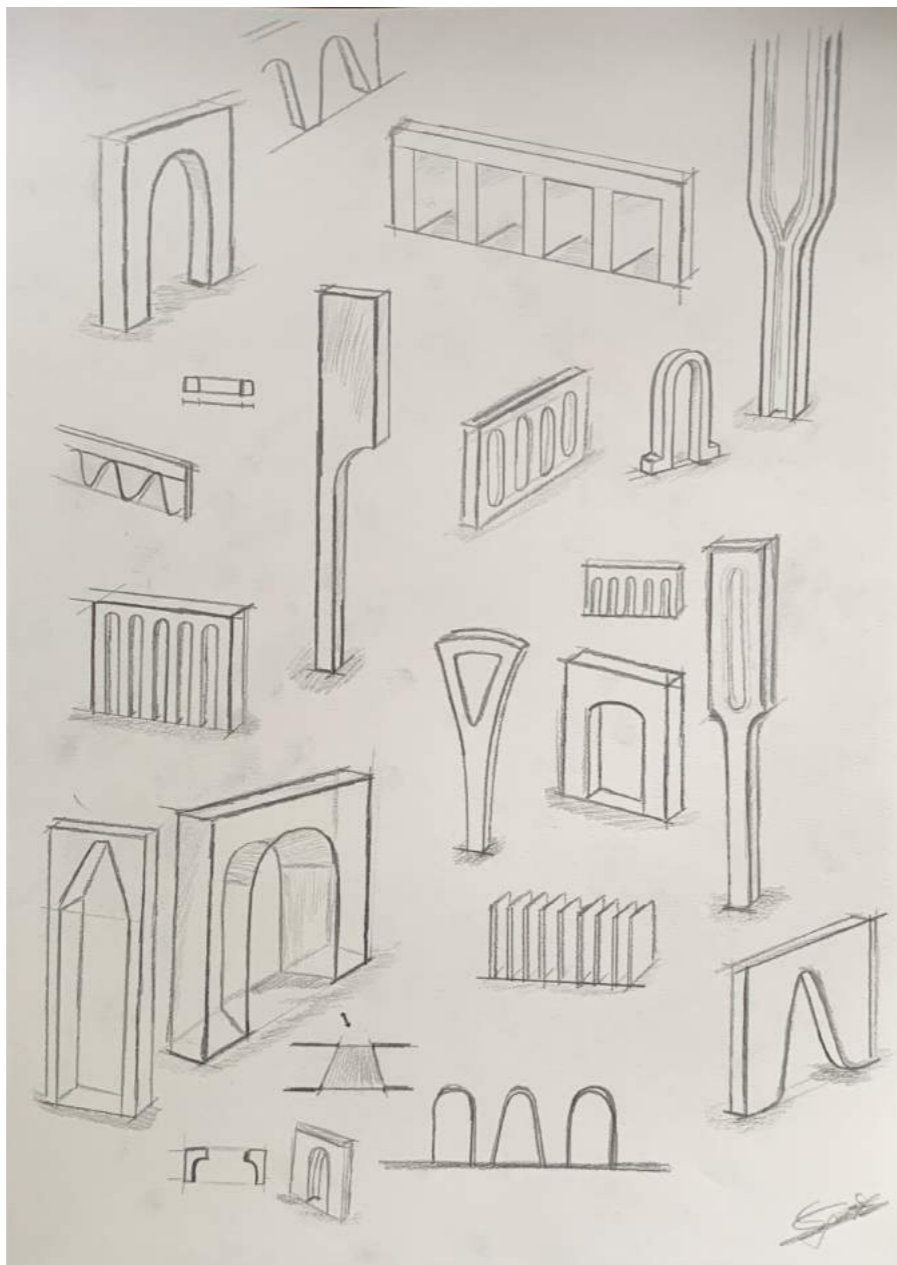

Elementen studie

De vormgeving van het element

Om eeuwige architectuur te maken moet je kijken naar het verleden. De architectuur die door de jaren is blijven staan is vaak zwaar lomp en sierloos. Dit is een gegeven maar zet je ook aan het denken hoe de Griekse en Romeinse klassieke architectuur nog steeds in de westerse wereld naar voren komen. Het lijkt als een eeuwige basis van de architectuur en in die basis zijn de elementen te onderscheiden van kolommen bogen wanden en daken. Hierin heb ik gezocht naar mijn eigen element om te gebruiken voor de eeuwige architectuur van de dorpskern.

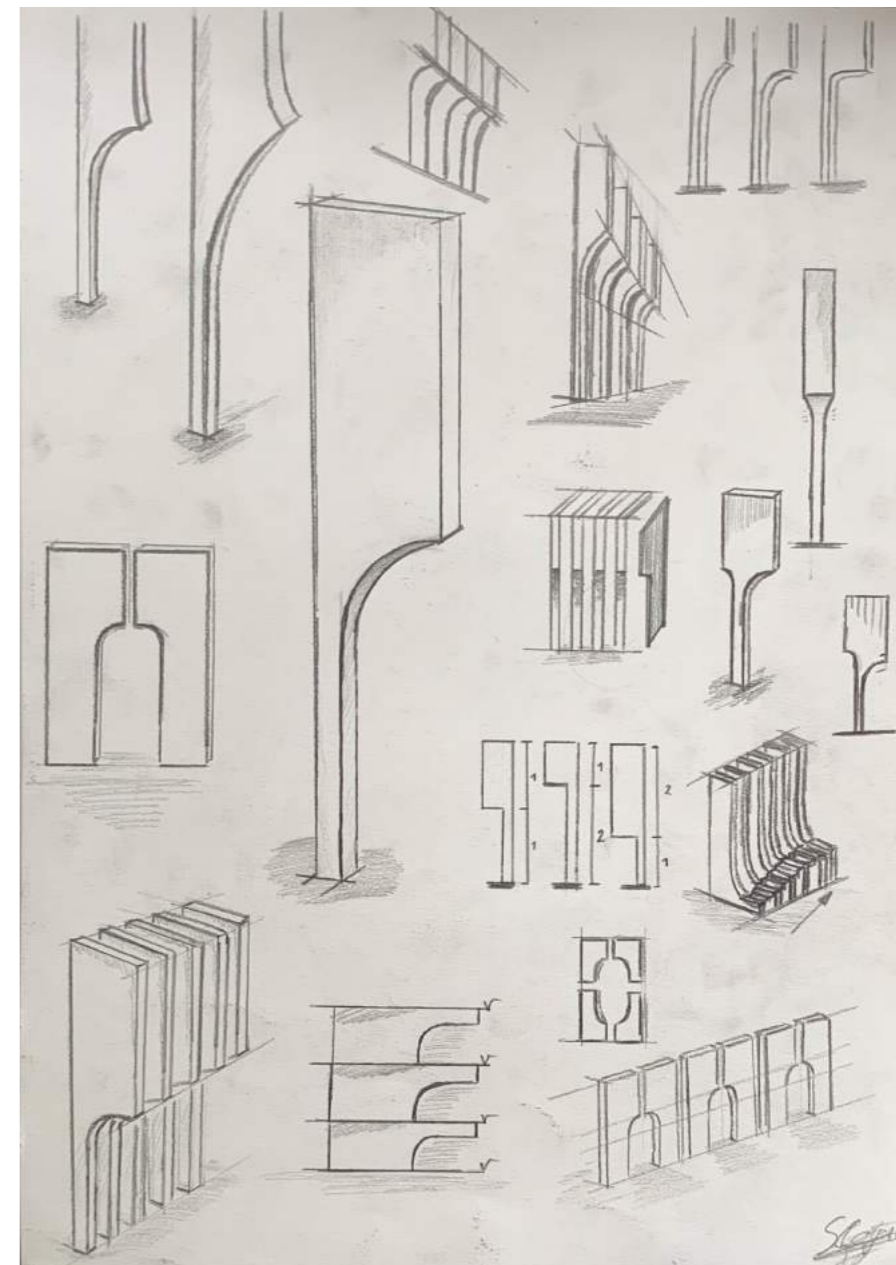
Bouwstenen van
Architectuur

Gevel
Structuur

Het gekozen element

Uit de eerste elementen studie kwam naar voren dat het element simpel maar veelzijdig moet zijn, elegant maar streng. De studie is uitgekomen op een langwerpige kolom met een halve boog structuur. De kolom is op vele verschillende manieren te gebruiken en geeft een echte basis aan het project. De kolom is een lijn draad maar geen verplichting. Het grootste belang is rust en waarde aan het project.

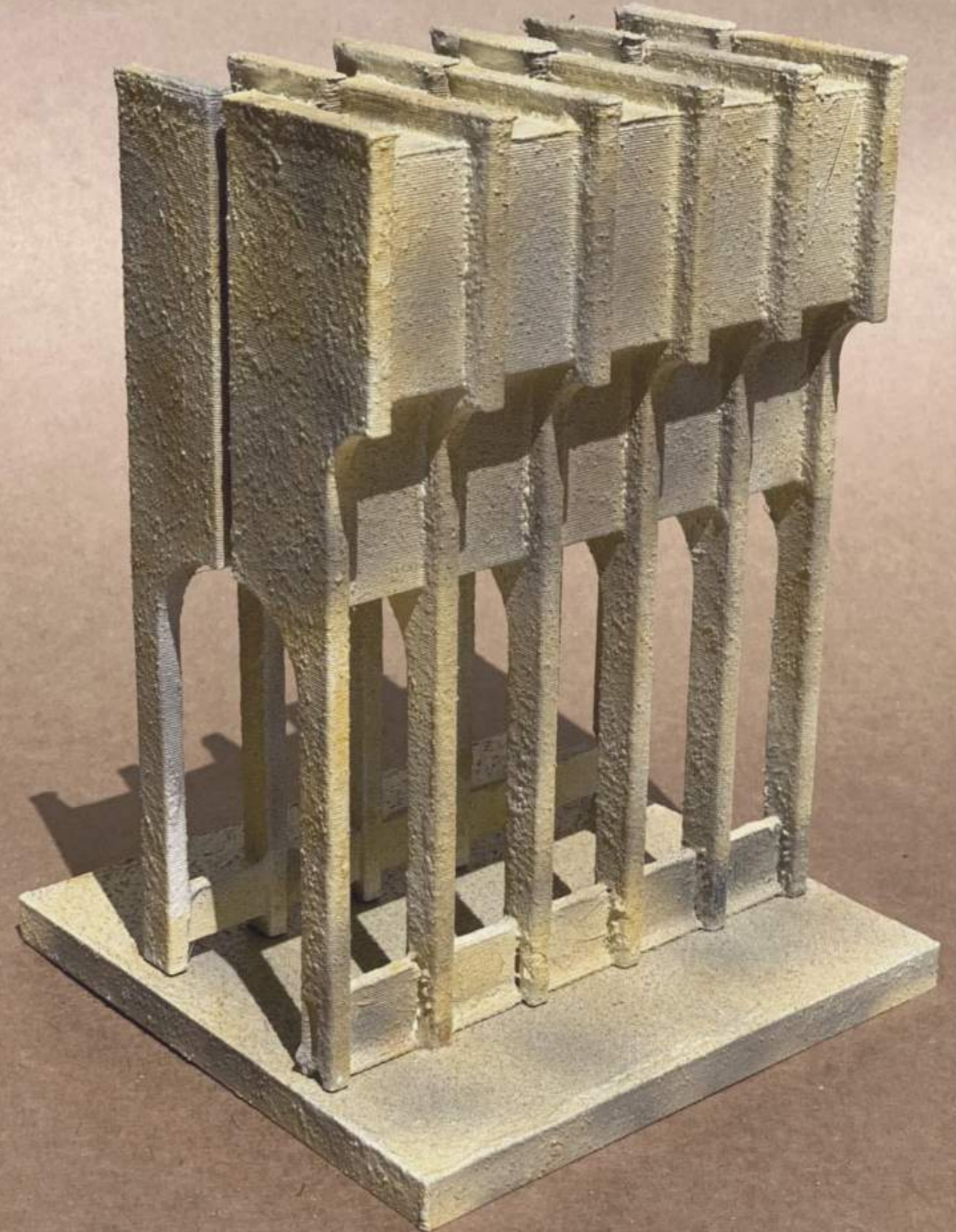
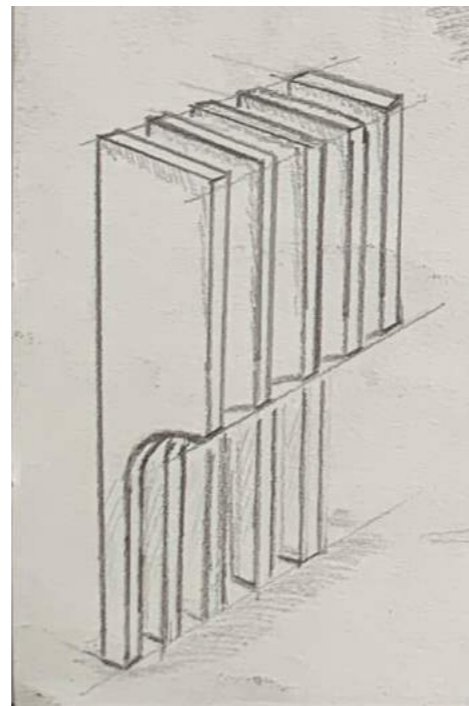

Elementen studie

De Colonnade

Het eerste element is een vorm structuur voor de Colonnade rondom de pastorie tuin. Het gebruikt het basis element zo dat het een boog structuur maakt , waar je onderdoor kan lopen. Verder zorgt de structuur voor een afbakening om zo de pastorie tuin te beschermen en de ruste te bewaren

Bouwstenen van
Architectuur

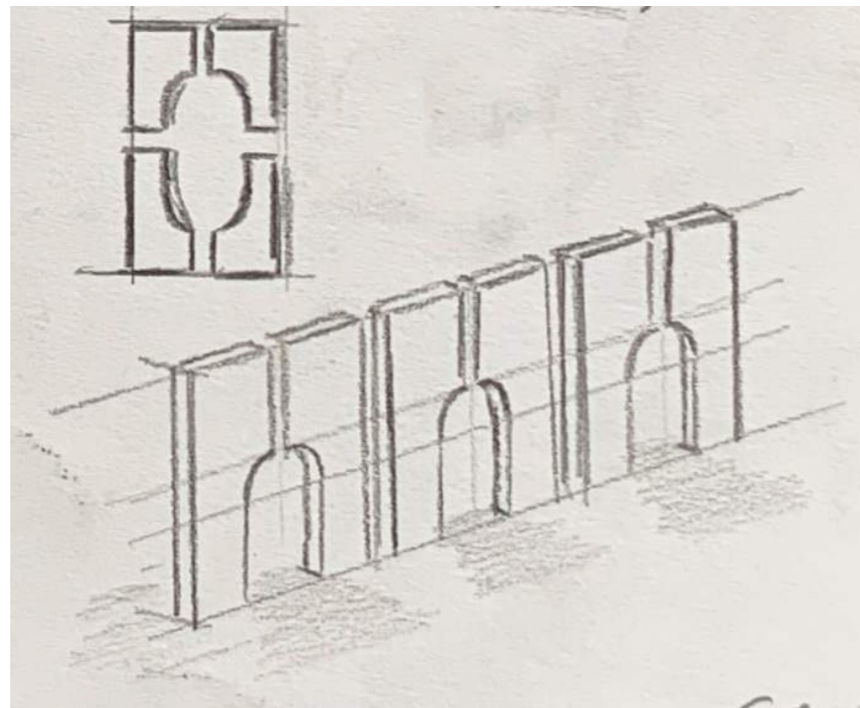

Elementen studie

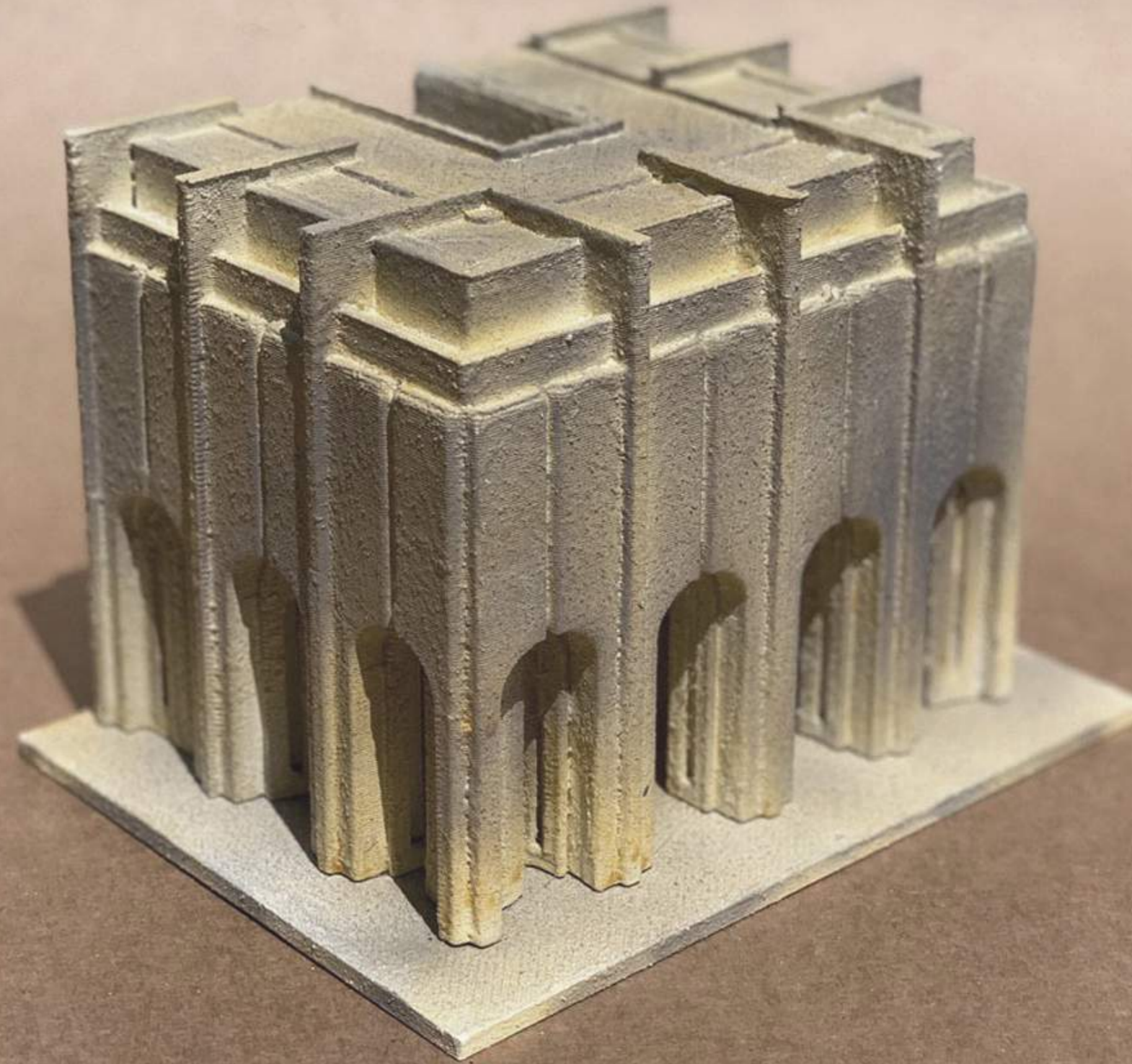
De Bazaar

Het tweede element is de gevel structuur opgebouwd uit de basis kolom. Deze structuur zorgt er voor dat dat de gevel status en dominantie uitstraalt maar toch de vriendelijkheid heeft om je uit te nodigen naar binnen te gaan. Dit is precies waar het element voor moet dienen.

Bouwstenen van
Architectuur

Gevel
Structuur

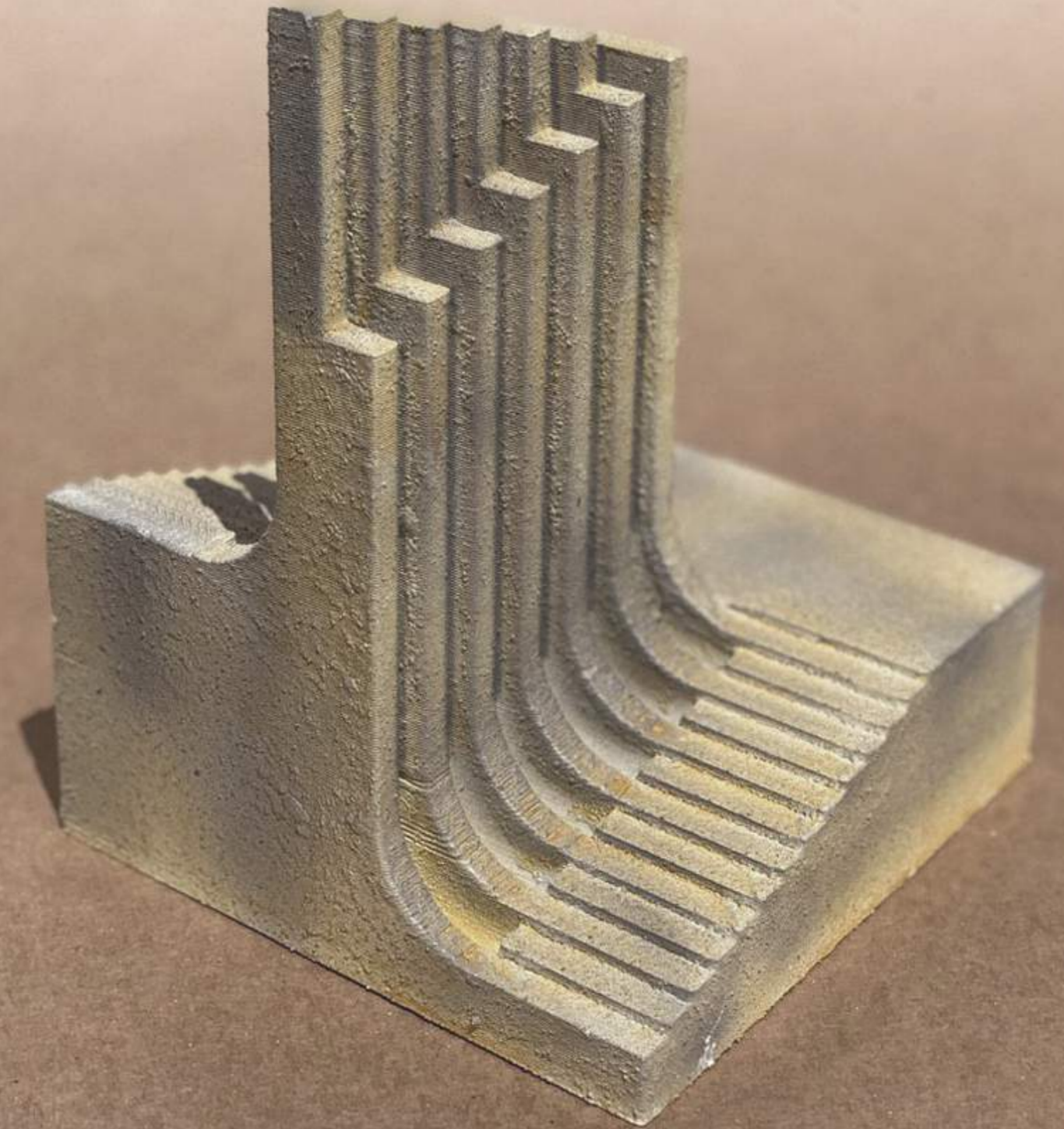
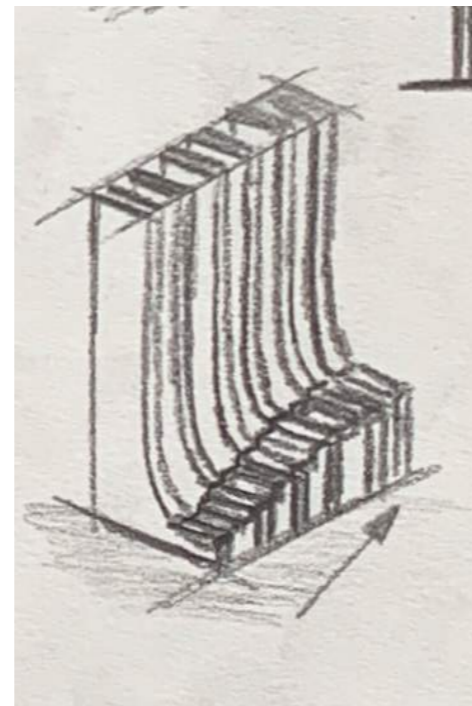

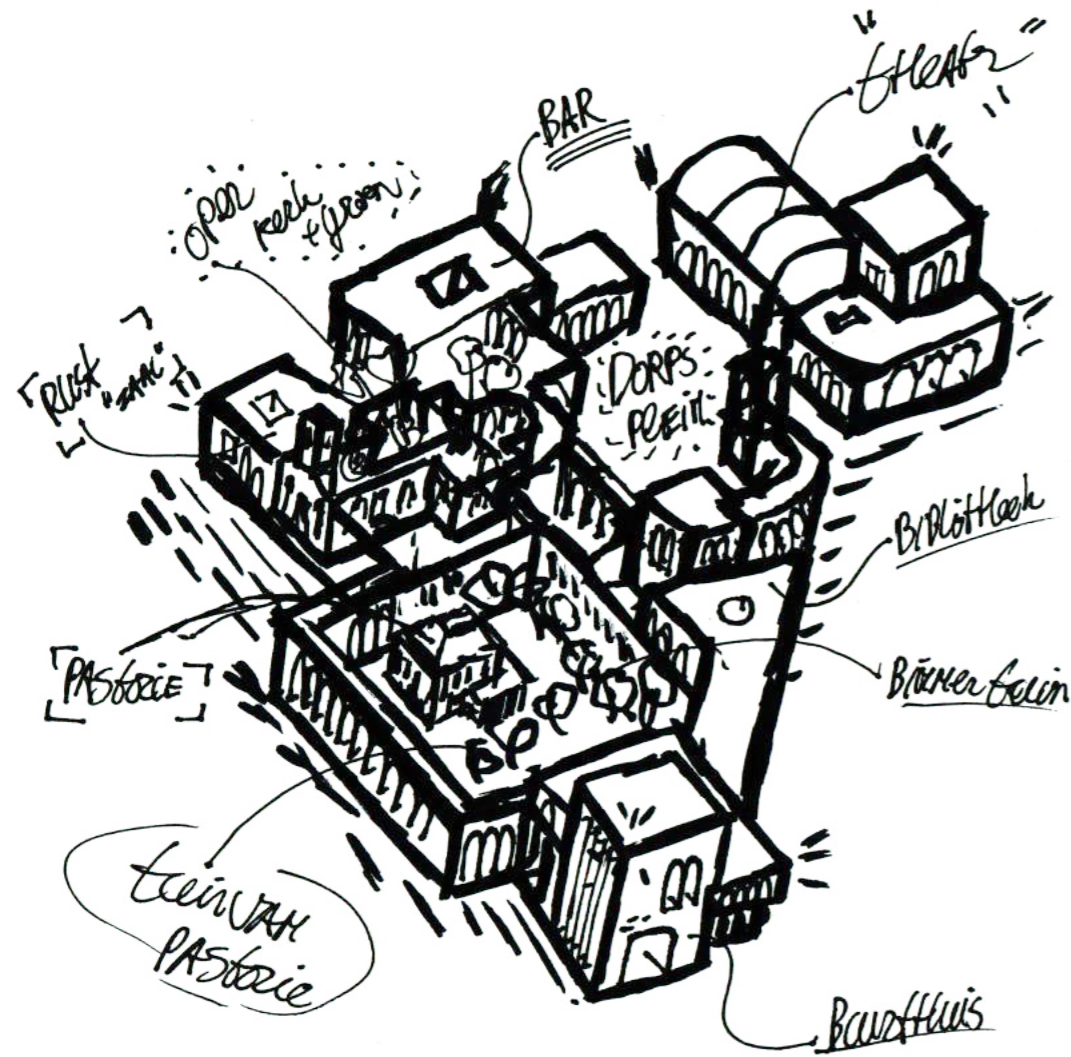
Elementen studie

De opgang

Het laatste element in deze maquette reeks is een trap. De trap is opgebouwd uit het omgekeerde basis element, waardoor de flens de traptrede wordt. Het totaal geeft niet alleen functie maar ook een zicht op zorgvuldigheid en elegantie.

Bouwstenen van
Architectuur

Gouthoven

Dorpshart 't Oud-IJsselmonde

De "master" schets waarin de opzet van de nieuwe dorpskern een eerste vorm krijgt. Het is gevormd rondom de functies en het behoud van de kerk, de pastorie en de tuin. De gebouw structuren van de bouwblokken moeten er voor zorgen dat het een eigen enclave wordt dat zich kan beschermen door de eeuwen heen.

Het vervolg is het daadwerkelijke ontwerp met plattegronden, gevel tekeningen en impressies.

